

НЕ ЧАКАЙТЕ
ЕХОТО,
АБОНИРАЙТЕ
СЕ ЗА
В. „ЕХО” !
КАТ. № 255

Брой 9 (1845)

Година LI, ISSN-0205-0943

Септември 2009

Цена 0.60 лв.

Туристическият вестник

Издание на БТС

Отпразнувахме три в едно:
Организиран туризъм на 114,
Алеко Константинов на 146,
Вестник „Ехо” на 50

Хиляди на Черни връх

за Деня на туризма

Многохилядно беше туристическото войнство, стегло се тази година на Черни връх за отбелязване Деня на туризма. Повече от 3000 души дойдоха в последната неделя от август за „възстановка“ на култовото място, където преди 114 години Щастливеца постави началото на организирания туризъм в България. Тук бе почетена още 146-годишната от рождението на патрона и половин век от съществуването на най-туристическия и най-любимия вестник на планинаря – „Ехо“. Едно дълго и незаглъхващо ЕХО през годините, което показва нетленността на идеите, заченати на върха.

За разлика от други години витошкият първенец отчете важността на събитието и не позволи на грамадата от страховити облаци да се излее върху дошлите на билото му празнично настроени хора. Кристален въздух, прокрадващо се слънце, планински песни! Какво повече му трябва на туриста!

(Продължава на стр. 8)

ЕХО НА 50 ГОДИНИ

Нина Мишкова,
гл. редактор

Много или малко са 50 години за един вестник? В безвремието или кратковремието на днешното ни битие – цяла вечност! За сравнение – за десетилетието след 1989 г. са се пръкнали и заминали в небитието повече от хиляда вестникарски заглавия с продължителност

Нужни сме, има ни!

на живота от месец до година-две. Днес никой не си спомня за тях – плод на конюнктурата на момента; дори създателите им. И тук се крие отговорът за тайната на вестникарското дълголетие на най-туристическия български вестник „Ехо“. Който от мига на своето създава-

не през далечната 1959 г. до днес черпи жива вода от извора, далече от политически-те интриги и волята на властимащите, с една-единствена цел – да бъде верен и незаменим компас в раницата на туриста, да следва посоките, начертани от Щастливеца

преди 114 години.

„Натъжи ли се душата ти, тръгни към планината! Ще те срещне „Чичо Пей“ и косът черен с позлатена човка. Ще ти кажат: „Здрасти!“ Ще запееят своите песни, мили и чудесни!

(Продължава на стр. 2)

КАЛЕНДАРЕН ПЛАН НА БТС

Месец септември - до 15 октомври

Национални
прояви

Национални състезания по ориентиране за наградите на в-к „Ехо“ - 19 септември, по наредба, БФО, БТС

Есенен спортно-туристически празник за ученици от София, септември, Витоша, СО, БТС

Пешеходна проява за ученици във връзка с 27 септември - Международния ден на туризма, септември, по места, МОМН, МФВС, БТС, ТД

Международна
дейност

Международен колопоход „Не на наркотиците“, октомври, Сандански, БТС, ТД „Еделвайс“ - Сандански

Приветствено слово

Венцислав Удев,
изпълнителен секретар на БТС

За 114-ти път българските планинари изкачват Черни връх. Така те поддържат огъня на родолюбието, почитат патрона си Алеко Константинов със 146-годишнина от рождението му и още веднъж показват на България, че планинарството е живо, че българските туристи са най-преданите природолюбци, чиято цел е да запазят българската природа чиста, непокуварена, незастроена, неизсечена, като в този вид я предадат на поколенията след тях.

Ето това ни стимулира, амбицира ни да вървим смело напред с ясното съзнание, че това е правилният път.

2009 година е белязана с много значителни за туристическото движение юбилеи:

- 50-годишнината от основаването на туристическото хорово пеене в България, едно уникално и неповторимо явление със значителен принос в музикалната култура на страната ни. (Продължава на стр. 8)

БЕРИГА МАГАЗИНИ ЗА МОБИЛНИ ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ

По билото на Беласица – до връх Тумба

За 11-а поредна година ТД „Калабак“ организира традиционния поход по билото на Беласица до вр. Тумба, където се съединяват трите граници на България, Гърция и Р Македония. Инициатори за провеждането на тази проява са група ентузиастични от новосформирания Клуб на ветераните туристи начело

с Кирил Гогушев и БФ по туризъм. Идеята е от национален поход да се превърне в международен с участието на туристи от трите съседни страни. Тази идея бързо придобива популярност в цялата страна и съседната Р Македония, откъдето всяка година има представители за срещата на вр. Тумба. Най-масово

то преминаване по билото с изкачване на граничния връх е през 2002 г. с 270 участници от 15 дружества от цялата страна. Към тях на вр. Тумба се присъединяват над 100 туристи от Струмица, Скопие, Битоля и др. градове от Р Македония – едно истинско стълпотворение на хора, обединени от идеята „Беласица

– планина без граници“. През последните години ръководството на ТД „Калабак“ по инициатива на Клуба по пешеходен туризъм взе решение походът да се организира самостоятелно от петричкото дружество и да заеме трайно място в календара на БТС. Решителна крачка в това отношение бе направена по време на тазгодишния поход, проведен на 8 и 9 август. Съкратен бе изнурителният 8-часов преход от х. „Конгур“ до подножието на вр. Тумба. Той бе заменен с класическия подход до граничния връх от с. Скрът по възстановената екопътека през м. Щаба, където през Първата световна война е бил разположен щабът на Българската армия. В близост до тази историческа местност петричките планинари прекараха една незабравима лятна вечер, преди да шурмуват

върха на следващата сутрин. Отпочинали и ободрени след нелекия почти 6-часов преход от предишния ден, участниците в похода, сред които бяха много млади хора, за кратко време изкачиха емблематичния връх Тумба. Там, на мястото, където се съединяват трите държавни граници, те развяха знамето на БТС и ТД „Калабак“ като символ на най-старата туристическа организация на Балканите. Всеки, стъпил на това място, остава запленил от прекрасната панорама гледка в четирите посоки. На юг синейат очертанията на Дойранското и Бутковското езеро. На изток се откроява екзотичната Славянка – най-старата планина в България. На запад билото постепенно се снишава към плодородното Струмишко поле. Гледката на север е уникална – само от билото на Беласица може

да се види цялото главно било на Пирин от Предела до Парилската седловина. Един след друг като на длан са подредени всички лични върхове от вр. Пирин до вр. Свещник. В дъното ясно се очертава и част от билото на Рила, а в близък план е Петричкото поле, прорязано от Струма и Струмешница. То е заобиколено от още една красива и все още непозната за българския турист планина – Огражден, зад която се вижда и масивът на Малешевско-Осоговската планинска верига. Тази пленителна гледка трябва да види всеки любител на българската природа поне веднъж в живота си, за да може да усети своя корен и хилядолетната история на своя народ.

Григор Дремджиев,
председател на
ТД „Калабак“, Петрич

Поредно екскурзионно летуване

ТД „Добруджанец“, гр. Генерал Тошево, организира и проведе от 4 до 13 август 2009 г. екскурзионно летуване в планината Родопи през Република Турция и Република Гърция.

Посетихме Кръстова гора, проведохме поход до феномена Чудните мостове, изкачихме връх Голям Перелик. Ношувахме в х. „Скалните мостове“. Пътном за следващата хижа „Стариет мост“ край гр. Елхово посетихме статуята на Богородица, която е най-висока в света и е записана в рекордите на Гинес. Посетихме и разгледахме гр.

Елхово. На 8 август 2009 г. през ГКПП Лесово посетихме град Одрин, където разгледахме две християнски църкви, а също така и крепостта, свързана с боевете през I световна война. През турско-гръцката граница влязохме в Гърция. Пропътувахме по автомагистрала почти цялото гръцко Беломорие, като разгледахме остров Тасос и множество други по-малки. Разгледахме забележителностите на гр. Керамоти, гр. Кавала. Отседнахме в гр. Ставрос, който е разположен на брега на Бяло море в самото начало на п-в Халкиди-

ки. С корабче в продължение на три часа разгледахме и голяма част от манастирите на Атон.

Прибирайки се в България, посетихме гр. Драма. Преспахме в Банско, като отдалеч се любувахме на величието на вр. Вихрен и Кончето.

Прибрахме се у дома отпочинали, заредени с енергия и възхитени от красотата на нашата родина България и на Гърция.

Обещахме си през 2010 г. да осъществим екскурзионно летуване в Западна Стара планина, съчетано с посещение на планината Карпати в Румъния и разглеждане забележителностите в този район.

Д. Димов, председател на ТД „Добруджанец“

EXO ОТ МЯСТОТО НА СЪБИТИЕТО

В Пиринско на най-големия летен християнски празник

Празник на открито за всички граждани от Добричище и гости на града се състоя на 15.08.2009 г. в деня на Успение Богородично – най-големия летен християнски празник. Още от сутринта млади и стари в нови премени се черкуваха в храма „Св. Петър и Павел“. После всяко семейство, което желае, участва в общия курбан за здраве, който се прави в двора на най-старата черква „Успение на Пресвета Богородица“, построена през 1684 г. и възстановена през 1985 г. при енорийски свещеник Димитър Ноцков.

За сведения – главен готвач Сашка Топузова и помощник-готвачите Райна Скорданова и Маргарита Фийкина сготвиха 21 казана курбани от агнета и 5 казана супа от петли. В нелеката работа им помогнаха

сръчните домакини, които приготвяха зеленчука за вкусните гозби. След 15,00 ч. дойде свещеник Никола Мунин да благослови празничните курбани. До късно вечерта на желаещите се раздаваше от курбана за здраве и благополучие в семействата.

След горещия августовски ден празникът продължи за някои в кафе „21 век“, а други поведоха гостите си в красивата Пирин планина – към хижа „Гоце Делчев“ и езерото Безбог под самия едноименния връх. Македонски и планинарски песни огласяха Пирин и звездното небе, а многобройните горски певци им пригласяха. Така цялата природа отпразнува най-големия летен християнски празник.

Роска Ноцкова, Сандански

(Продължение от стр. 1)

Пъстрият кълвач ще прелети и като пламък ще трепти към снежните безбрежни равнини. Не спирай в похода си все нагоре! Нагоре, без умора снежните простори надмини и погледни! Какво сияние от планини и равнини!

Това е сладкодумецът Ламар, който по силата на необходимостта и зова на кръвта поставя основите на „Ехо“: „В една малка стая в сградата на „Профиздат“ на бул. „Дондуков“ ние го започнахме, както се започваха вестниците в нелегално време: двама-трима, а аз „главният“ – без заплаща. Напуснах „Български войн“ и се преселих на това северно място, където пиццата трамвай. Започнахме да възобновяваме туризма. Но общо

Нужни сме, има ни!

взето главен редактор беше Кирчо (Кирил Михайлов). Той го чертаеше с тия зелени ивици и му даваше добър образ. Тоя образ се запази и до днес! Там беше и Любчо Томов – красавец-фотограф, и осъществяваше всички снимки. Аз им се радвах на трудолюбието!“

(Ламар, спомен по повод 10-годишнината на в. „Ехо“)

От тогава до днес посоката е явна, вестникът не е изменил на първообраза си. Задачите и идеалите на „Ехо“ – това са задачи и идеали на БТС – любима организация на хиляди българи, за

които животът сред природата е религия, начин за зареждане на жизнения акумулатор. Човекът и природата, рожбата и люпката на живота в симбиоза, отразена правдиво на страниците на вестника – ето още една от тайните на вестникарското дълголетие на „Ехо“! Можем само да завиждаме на ония, първите негови създатели! За многото първи стъпки и пъртината, оставена от тях, по която днес вървим. Първи спътници на Луната, човек, устремен към лунното светило, първи покорявания на осемхилядници, на родните ни върхове... Вестникът е прозорец

скромното си битие. Неслучайно най-много фенове и сподвижници по онова време има отдел „Международен“ – с рубриките „Около света“, „Ехо от всички континенти“ и пр. С повика „Напред към природата“ мнозина организирано и безплатно в почивните дни бродят по планинските пътеки, шурмуват върхове. Това е времето на многохилядните организиранни походи, на излетните вечери край лумнали огньове, на романтиката. Това е времето и на възхода на вестника, който достига 110-хиляден тираж. Един ненадминат връх...

Къде сме днес? Безспорно –

към света за хиляди хора, които искат да видят отвъд завесата на

не сме същите. Нови послания и предизвикателства, нови понятия, алтернативи на оня, първия, пешеходния Алеков туризъм, мамят съвременника, зоват го далечни дестинации – и това предизвикателство – да видиш, да пипнеш, да опиташ прелестите на света със собствените си сетива, не през „прозореца-вестник“... Но „Ехо“ го има, да се надяваме, че и през следващите 50 години ще бъде. Съвременникът ни не престава да броди по пътеките на Рила и Пирин, да катери върхове и да опознава красивото ни отечество чрез възкръсналото за нов живот Движение „100 НТО – Опознай Родината, за да я обикнеш“. А в раницата както някога пръв другар на туриста и компас е в. „Ехо“. Нужни сме, има ни!

В България все още съществуват недокоснати от грубия ред на цивилизацията места, съхранили независимия дух на природата. Едно от тях се намира на запад от Смолян, най-големия град в Средните Родопи, на около 240 км от София, в т.нар. резерват „Сосковчето“. На територия от 173 ха резерватът опазва уникални растителни и животински видове, един от които е родопският крем. Има и голяма вероятност да бъдат видени и обитателите на резервата – мечката, глухарът, дивата коза и сърната. Доскоро резерватът бил недостъпен за обикновените туристи, но след изграждането на екоптеката „Каньонът на водопадите“ природните красоти вече са достояние за любителите на високите върхове. Началото на маршрута, който продължава близо четири часа, започва в местността Арнаутското, по пътя Смолян – Мугла. Денивелацията му е близо 700 м, а най-горната му точка достига 1800 м надморска височина. Пътеката се извиава през самия каньон между вулканични риолитни скали, наречени от местните хора Редените камъни, устояли на постоянното въздействие на водата. Екоптеката следва

течението на река „Сосковчански дол“, за да могат да бъдат наблюдавани уникалните водопади, спускащи се по скалните прагове. Водопадите, които са 46 на брой, са най-живописни и буйни през пролетта, когато

снеговете са се разтопили. Най-големият от тях, на име то на митичния тракийски

певец Орфей, спуска струите си от 68 м височина. Те наподобяват струните на

пътеката, са означени със специални табели „Ропката“, „Казаните“, „Сърцето“, „Каскадите“. Допирът с тях става още по-осезаем благодарение на дървените мостчета, които отвеждат посетителите ту на единия, ту на другия бряг на буйната река, нагоре към „Камен улей“ – началото на стръмния каньон. По-стръмните места са обезопасени с парапети и въжета, а за улеснение са поставени маркировки и е невъзможно човек да се изгуби. Има и табели, които насочват към трите панорамни площадки с красиви изгледи към околностите на местността. Истинска награда за изкачилите най-високата точка на маршрута е невероятната гледка, която се открива от панорамната площадка към надиплените склонове на Родопите. При хубаво време гледката е невероятна, сякаш човек е застанал на покрива на България и погледът му се простира към дворовете на съседна Гърция.

Дарина Григорова
Снимки авторката

На водопадите

Не знам точно откога съществува този празник, но аз го помня от средата на 50-те години на миналия век. Той се провежда в първата събота и неделя на август. По това време съботата беше смятана за делничен ден с пълно работно време от 8 и половина часа. Във връзка с празника обаче местното ръководство обявяваше първата събота на август за работна само до 14 ч. Направо от работните си места голяма част от хората, които предварително си бяха подготвили храна, одеяла, подходящи дрехи и всичко необходимо, се отправяха към балкана. По това време Берковица наброяваше около 15 хил. жители, от които почти една трета поемаха по планинските пътеки. Всеки имаше предпочитан от него маршрут, но почти всички преминаваха през хижа „Здравченица“ – на час, час и половина път от града. Предимно по-възрастните спираха пътешествието си до нея. За останалите целта беше хижа „Ком“, която се намира в подножието на връх Малък Ком с височина 1960 м. До нея се стига с преход от 4–4 и половина часа от Берковица. Хижата побира около сто-

Берковският празник на Балкана

тина души за пренощуване на общи нарове (сега тя е значително преустроена). По принцип всеки член на туристическото дружество можеше да ги ползва (за това се плащаше 1 лв. годишен членски внос, който по сегашен еквивалент е равен на 10 ст.), но по неписано правило в хижата се настаняваха само жени и деца. Всички останали се разполагаха за нощувка на

обширната поляна отпред. Но дори в началото на август при ясно време през нощта температурата спаднаше до 9-10 градуса. Земята също изстива и беше опасно да се спи направо върху нея. Затова събираха паднали клони, върху които се наслаждаваше папрат, обилна по тези места. Отгоре се постилат донесените одеяла или черги. Всяка група си клade огън, който се поддържа на смени до сутринта.

Под сутрин се разбира някъде към 3 ч. Още е тъмно, но трябва да се става, защото предстои следващата част от похода. За 1 ч. трябва да се стигне до връх Голям Ком, с височина 2016 м. Тогава при ясно време той се огрява от лъчите на слънцето, но самото светило още не се вижда. В този момент се открива вълнуваща гледка. На север се вижда лентата на р. Дунав, на юг – най-високите вър-

хове на Витоша, Пирин и Рила, на запад взорът стига до полетата на Ниш и Пирот, а на изток – до връх Ботев.

Туристическото приключение обаче не свършва дотук. По-уморените се връщат по най-краткия път в Берковица. Останалите, във вече настъпилата неделя, се отправят към прохода Петрохан и от него по главолмно стръмни пътеки стигат до града. Това е върховно удоволствие – макар и с натежали от умора крака, да се движиш сред безкрайни букови гори, в които и през август бълбукат буйни потоци, направо от тях да пиеш вода и да дишаш кристално чист въздух. Освен това почти всеки турист си носеше съд за ароматни горски малини, къпини, боровинки, ягоди...

Участниците в похода получаваха и морална награда. На всеки се издаваше документ, че е извършил двудневен поход, като маршрутът се равнява на 55 км при силно пресечена местност и денивелация 1200 м. Настоящият се дава, за да послужи за признаване похода за значката „НАРОДЕН ТУРИСТ“ – първа степен.

Йордан Съев

ТИД-54 навлезе в България

Тази година 65 бяха ентузиазирани гребци, участници в ТИД-54, които акостираха в Ново село, България. Това е първият български бивак от традиционната Дунавска гребна регата. В него са участниците от Германия, Австрия, Сърбия, Румъния, Холандия, Швейцария, Англия, Финландия и сборна група от 15 българи, като 9 от тях са представители на Видинския клуб по воден туризъм. Не може да не отбележим, че в Ново село бе създадена отлична организация за регистрация и контрол от временно установения гранично-пропускателен пункт. Домакините от община Ново село повече от всякога се бяха постарали да създадат необходимите битови условия в бивака: инфраструктура, обслужване, сигурност на участниците в регатата.

В почивния ден в бивака, разположен в китния крайдунавски градски парк на Видин, до крепостта

„Баба Вида“, пристигнаха и се присъединиха повече от 100 участници от клубовете по воден туризъм в страната. Край средновековните стени на крепостта гребците бяха официално приветствани от кмета на гр. Видин инж. Румен Видов.

За „Добре дошли“ общината бе организирана богата музикално-фолклорна програма, изнесена от ансамбъл „Дунав“. За желаещите да посетят феномена Белградчишките скали бе организирана екскурзия от Клуба по воден туризъм – Видин.

И така, с традиционното „Ахой...“ регатата потегли поетапно към гр. Силистра.

Георги Каневчев,
началник-отдел
„УСМ“ при БТС

Тетевенската природа е неповторима с красотата си. Неслучайно поколения спрятат знаменитата фраза на Вазов при неговото посещение по тези места през 1921 г.: „Пребродил съм цяла България, ходил съм и в Швейцария, и по други места в Европа. Но ако не бях дошъл в Тетевенския балкан, щях да остана чужденец на майка България. Не съм виждал по-вълшебен край!“ Тази крилата фраза краси днес много обществени места на Тетевен.

Действително безброй са хубостите на Тетевенския балкан. Да тръгнем от многобройните ручей, които, засмукали сила от земните недра, в надпревара тръгват надолу. Но теренът е стръмен и много от тях се превръщат във водопади. Истински шедьовър е Скокът на река Козиница. Той се намира на 4 км от града. До него води хубав асфалтов път, който се ниже през чудно хубава вековна гора, която наподобява тропическа джунгла. Досами пътя е историческият извор Синият пишур. Бълбука си той безгрижно

Посетете шедьоврите на Тетевен

от векове. И нали извира от буков корен, водата му е пивка и студена. Който пие веднъж от извора, се връща отново и отново... Някога, през турско, тетевенецът емигрант Райко Туйков писал от румънския град Каракар на свой роднина: „Да има как с някакъв съд от Тетевен от Синия пишур, да ми изпратиш вода...“

След историческия извор пътят навлиза в буина гора. Отново усещането е, че си в тропическа джунгла. В горния си край пътят се отделя от шосето и потъва в труднопроходима пътечка между

скалите. За да я направи по-достъпна, тетевенската община, подпомогната от сдружение ЦУРОТ и някои фирми, участваха в програма „Екопътеки“ и построиха няколку мостчета, които направиха водопада достъпен за всички. Първият поглед към него е смайващ. Водата скача от отвесната скала на 30 метра. Затова е наречен Скокът. В многобройните разпръснати водни струйки лете се оглежда небесната дъга и го прави изключително чаровен. Идват да му се любуват хора от близо и далеч. Възхищават се от величието на природата и го сравняват с описания от Алеко Ниагарски водопад. Не спира потокът от ученици, беловласи старици и най-различни почивачи и туристи, които прииждат от различни краища, за да се пораждат на чудната природна забележителност и да отнесат със себе си снимки и спомени за водопада.

Посетете го и вие!

Мильо Павлов
Тетевен

№91

Казанлък

Градът на тракийските царе, художниците и розите отдавна е в списъка на атрактивните български дестинации. Втори по големина в област Стара Загора, Казанлък привлича с много дадености. Намира се в географския център на страната ни, близо до античния град Севтополис и Долината на тракийските царе, в съседство с Националния балнеоложки комплекс в Павел баня. Мека зима, много слънце... и славата на световноизвестната Розова долина. Дори само тази характеристика е достатъчна, за да е предпочитан от български и чуждестранни туристи.

По тези благословени места животът на древните цивилизации е оставил много и различни послания. Първото селище е съществувало още през новокаменната епоха. По-късно, през V-IV в. пр. Хр., тук е столицата на Одриската тракийска държава. Днес водите на язовир „Копринка“ продължават да пазят много от свещените тайни на древния, неразгадан достатъчно Севтополис. Дузина гробници от ония времена разказват древната приказка за бита на траките. И това не е всичко. На казанлъшка територия има доказателства за походите на Александър и Филип Македонски, за походи и присъствие на гръцки, келтски и персийски завоеватели.

Сред многобройните артефакти от римско време, открити тук, не липсват доказателствата, че още тогава тук са се отглеждали рози. Споменават се повече от 20 сорта. Един от тях, наречен Тракийска роза от самия Плиний Млади, е гравирен върху монети.

През 815 г., когато се подписва договорът между хан Омуртаг и Византия, този край влиза в границите на Първото българско царство.

Днешният Казанлък възниква в края на XIV в. на левия бряг на синята река, след като османлиите унищожават селището на десния ѝ бряг. До края на XIX в. градът е известен с разцвета на занаятчийството - тук се произвеждат казанлъжски изделия, аби и гайтани. Но най-вече славата му от ония години се свързва с маслодайната роза, пренесена от Индия. Казанлъшкото розово масло е търсено и известно по световните пазари.

След като занаятите след Освобождението западат, казанлъжчани развиват текстилната и военната индустрия. През последните десетилетия, след сериозните археологически открития на проф. Китов (златната маска на Терес I, бронзовата глава на Севт III и т.н.), Казанлък все по-сериозно развива туризма. Разбира се, един от най-привлекателните исторически паметници, които иска да види всеки посетил в тази българска твърдина, са древният Севтополис и прочутата

— едни от най-добре запазените стенописи на антична живопис от ранноелинистическата епоха. Фризите, представени в коридора, представляват войни - пешеходни и на коне. Възпроизведен е сблъсък между две войски, като на западната стена е изобразена сцена на единоборството. Тълкованията на посланията са две - според Иван Венедиков е изобразено историческо събитие, свързано с живота на погребания владетел, а според Иван Маразов - изобразението представлява митическа сцена, свързана с войските достойнства на покойника.

В купола главният фриз срещу ниския вход изобразява мъж и жена, приседнали край масичка с храна и около тях прислуга, която носи дарове. Извисена фигура с поднос, в който се виждат нарове, вероятно от богиня-майка от типа на Деметра, посреща починалия в подземното царство. Уникално и реалистично е изобразено погребалното шествие и угощение. Знатната съпругеска двойка е увенчана със златни венци - знак, че са героизирани. Предизвиква истинско възхищение майсторството, с което са изобразени колесничарят, колесницата и конете, част от погребалното шествие. В него не липсват също и музиканти, свирещи на тръби.

Интересно за бъдещите посетители е да знаят, че всъщност достъпът до оригиналната Казанлъшка гробница е твърде ограничен. Тя е паметник, защитен от ЮНЕСКО, и част от световното историческо наследство и поради големия интерес и многото посещения, за да се съхранят ценните стенописи, в близост е изградена гробница-копие. Тя е достъпна за посещение от всички желаещи и точно възпроизвежда оригинала. Проектът на копието е на архитект Младен Панчев. Стенописите са пресъздадени от проф. Любен Прашков, Златка Кожухарова и Слави Войков. Дори и копието си заслужава да се види с респект и почитание към гениалните ни предци.

Раб. вр.: 9,00–18,00, тел. 0431/64 750.

ЛИТЕРАТУРНО-ХУДОЖЕСТВЕН МУЗЕЙ „ЧУДОМИР“

Скромният дом на обичания от всички, почитан от няколко поколения българи писател, художник и общественик Димитър Чорбаджийски – Чудомир бе обявен за музей още на следващата година след смъртта му. Този единствен по рода си музей у нас не можеше да бъде другаде, защото нищо не е в състояние да представи и възпроизведе уникалния творчески свят на народния гений по-автентично от атмосферата и уюта на собствения му дом.

Художествено-документалната експозиция е разположена в три зали. На площ от 300 кв.м този неподражаем културен институт се грижи за опазването, проучването и популяризирането на изключителното културно наследство на оригиналния, неподражаем талант и творец.

В него са съхранени повече от 15 000 оригинални ръкописи, рисунки, скици, писма, книги, както и лични вещи на Чудомир и съпругата му - художничката Мара Чорбаджийска. На разположение на посетителите са модерното фондохранилище и уютната конферентна зала с мултимедийно оборудване. Културното послание на този творчески гений е на разположение на всеки, който желае да се докосне до него.

Раб. вр.: 8,00-17,30, събота и неделя - по заявка, тел. 0431/ 64419, 43 152.

Национален историко-археологически резерват

Намира се в непосредствена близост на съвременния град. Около 500 ха свещена земя е съхранила посланията и спомена за древната ни столица с нейните крепости, предградия, манастири и именения.

Плод на големи всеотдайни проучвания, продължили повече от век, експонатите в този наш музей предлагат оригинални произведения на старобългарското и средновековното изкуство. Сред тях са шедьоври, като керамичната икона на св. Теодор Стратилат, Преславското златно съкровище, керамичен иконостас от Дворцовия манастир. Тук се съхранява уникална колекция от над 700 оловни печата на български и византийски владетели и сановници. Тя е най-голямата в света от своя тип. За ценителите представляват интерес и колекциите от рисувана керамика, металопластиката, както и уникалната сбирка от надписи на старобългар-

ски, гръцки и латински.

Проучванията доказват, че навремето Преслав е замислен и построен от създателите му като един пищен град, достоен да съперничи на византийската столица Константинопол.

Експозицията на музея днес съдържа оригинални произведения на старобългарското и средновековното изкуство. Тук

тук можем да видим десетки недвижими паметници, реликви от нашата стара история, между които шедьоври, като известната Златна (кръгла) черква, владетелските и патриаршеските дворци, манастирът Патлейна и др.

До гр. Преслав има удобни връзки. Той е само на 20 км от Шумен, на 25 км от Търговище. Достъп откъм

№98

Велики Преслав

се съхраняват над 35 000 предмета, около 1700 от които са изложени за посетителите.

Преславското съкровище съдържа над 170 предмета от злато, сребро и бронза, характерната бяла рисувана керамика, както и споменатата вече най-голяма в света колекция на средновековни печати от 971-1088 г. Благодарение на всеотдайния труд на поколения археолози днес

Стара планина има през Върбишкия прохор. Въпрос на национална гордост за всеки българин е да посети този извор на национална гордост.

Раб. вр.: през лятото 8,00-18,00 ч., събота и неделя - до 17 часа; през зимата - от 8,00 до 17 ч., в почивни дни - по заявка. Тел. 0538/ 3243, нощувка х. „Патлейна“, тел. 089 668 8543.

ТРАКИЙСКА ГРОБНИЦА

Тя е част от голям древен некропол, който е бил разположен в близост до древния тракийски град Севтополис (IV в. пр. Хр.). Гробницата е на тракийския владетел Ройтос. Открили са я случайно войници, които през 1944 г. копаели окоп. Световноизвестната гробница се прочува най-вече поради уникалните стенописи в коридора и куполното помещение

Можете да раз-
нообразите посе-
щението си в по-
сочените на стр. 4
обекти от нацио-
налното движение
„100 НТО“ с нощу-
вка в хижите, които
предлагаме на ваше-
то внимание. Те са в
съседство с турис-
тически обекти,
които си заслужава
да видите.

Ще ви посрещнат гостоприемно

ХИЖА „СОКОЛНА“

Намира се сред югоизточния склон на масива Триглав, Средна Стара планина, в м. Сливката на 1300 м н.в. Представлява масивна двуетажна сграда с капацитет 45 места, с вътрешни санитарни възли и баня.

Хижата е водоснабдена, със собствено ел. захранване и локално отопление. Разполага с туристическа кухня и столова.

За връзка с хижата: GSM 0888 435 467, 0885288515.

Съседни туристически обекти: х. Тъжа - 6.30 ч., х. Мазалат - 4.30 ч., х. Русалка - 6 ч.

Изходно място: с. Габарево - 2.30 ч. по маркирана пътека. Селото отстои от гр. Казанлък на 20 км.

Стопанин: ТД „Соколна“ - с. Габарево, GSM 0888 371 378.

ХИЖА „ПАТЛЕЙНА“

Намира се в Драгоевска планина (Източен Предбалкан) в едноименната местност, на 228 м н.в.

Представлява масивна двуетажна сграда с капацитет 30 места, вътрешни WC и бани. Хижата е водоснабдена и електрифицирана, отоплението е с ел. уреди и печки на твърдо гориво.

Разполага с туристическа кухня и столова.

Съседни обекти: културно-исторически резерват „Велики Преслав“ - 7 км, х. Тича - 2 ч., Патлейнският манастир „Св. Панталеймон“, резерват „Патлейна“, х. Върбишки проход - 47 км.

Изходен пункт: гр. Велики Преслав - 6 км асфалтово шосе и още 0.10 ч. пеша.

Стопанин: ТД „Мадарски конник“ - Шумен, тел.: 054/802 - 408, 0894 722 764.

Йордан Йорданов, началник-отдел „Хижи, маркировка и комуникации“

КНИЖНА ЛАВИЦА

НОВА
ТУРИСТИЧЕСКА БИБЛИОТЕКА

БОТЕВ ВРЪХ

Тазгодишният туристически празник бе срещнат с добра новина за любителите на туристически пътеводители. Излезе от печат още една книжка от поредицата „Нова туристическа библиотека“. Тя е второ преработено издание на „Ботев връх“, написана преди години от Александър Андреев - познат на туристическата общност като добър познавач на планините и автор на пътеписна литература. След подроб-

Купете си книжката „Ботев връх“

ния географски и исторически преглед са дадени точни описания на основните туристически маршрути към върха от главните изходни пунктове: от Калофер през х. „Рай“ или от местността Паниците през заслон „Маринка“, от кв. „Видима“ (гр. Априлци) през х. „Плевен“ и заслон „Ботев“, от Карлово през х. „В. Левски“ или х. „Равнец“ и заслон „Ботев“. Книжката обхваща 50 страници, илюстрирана е с цветни фотоси и туристическа карта на района. Издава се от Издателска къща „Ехо“ при БТС и се продава в БТС, ул. „В. Левски“ 75, ет. 5 и инфоцентровете на БТС.

Под този надслов на 21 август, празника на гр. Самоков, в деня на св. великомъченик Симеон Самоковски в полите на величествената Рила отново прозвуча нашата туристическа, звучна и патриотична песен. Тя се понесе по високите върхове на Рила и Пирин, вековните гори на Родопи, дебрите на родния Балкан и слезе в туните ни поля и градини. Тук,

Добре дошли в София

Още една нова туристическа карта

В навечерието на тазгодишното честване на празника на организиранения туризъм на Черни връх излезе от печат туристическата карта „София и околностите“, оформена като дилпана джобен формат. Лицевата част на картата включва всички населени места в Софийски регион, речна и пътна мрежа и друга инфраструктура. Дадена е окрупнена схема на София, като са посочени 10 обекта, включени в движението 100 НТО, както и няколко други по-важни обекти. Отразени са планините около София: Витоша, Люлин, Плана, Лозенска, Голо бърдо и Софийска планина, заедно със съответните туристически хижи и основните цветно маркирани туристически маршрути. На обратната страна на картата са дадени кратки описания на околните планини и туристически хижи в тях, както и кратка

информация за манастирите в т.нар. „Мала Света гора“, минералните извори и обектите от 100 НТО. Картата е многоцветна с формат 70/50 см в разгънат вид. Наименованията и текстовете са на български и английски. Предназначена е за широк кръг наши и чуждестранни туристи с различни интереси в областта на пешеходния и културно-познавателния туризъм. Изработена е по поръчка на БТС с подкрепата на ОП „Туристическо обслужване“ от фирма „КАРТГЕО“ - ООД. Картата може да се закупи от БТС - София, бул. „В. Левски“ 75, ет. 5, и от Инфоцентъра на БТС (в подлез под ул. „Гурко“).

Георги Кърпачев

Бялата порта на Рила

на естрадата на централния площад „Захари Зограф“, за 7-и пореден път се проведе Националният фестивал на туристическата песен, организиран от община Самоков и ТД „Рилски спортист“. Поради летния период в него взеха участие намален брой състави. Това са пев-

ческите групи от Ст. Загора, Асеновград, Варна, Русе, Казанлък, Тетевен, Луковит и Иодлер съставя към хор „Планинска песен“ - Филип Аврамов“, София. Фестивалът бе открит от хора на домакините под диригентството на маестро Борис Стрински. В негова чест,

по случай навършените 80 години, всички състави бяха включили в репертоара си композирани от него песни.

Финал на празненството сложи сборен хор с традиционното „На многая лета“ със солист Венцислав Димитров, басист от Русенската опера.

Д. Михайлов, хорист от хора на „Ветераните туристи“, Самоков

Топлото облекло е на първо място по необходимост за всеки турист и планинар

Уважаеми читатели на вестник „Ехо“, драги туристи, колеги.

БТС има десетки хиляди организирани членове, които бродят в планините на България.

Ръководството на БТС, след проведени разисквания с туристическите дружества по места, подема инициативата всички негови членове, които отдавна носят идеята на Алеко в сърцата си, да покажат своята принадлежност към БТС и организираното туристическо движение чрез специално поръчани дрехи за планина, които с гордост да носят при преходите си из красивата ни Родина.

Възползвайки се от опита на сходни планинарски организации в Австрия, Германия, Чехия и др., а също така, изхождайки от традициите на туристическото движение в България, ви предлагаме производството на наша българска фирма, която е утвърдена и на международния пазар.

На първо време, можем да започнем с поръчка на универсалните дамски и мъжки суитчери, окомплектовани с тениска, при следните цени и условия:

Дамски суитчер - шал-яка с бродерия „Еделвайс“ - 15,00 лв./бр. **Мъжки суитчер** - шал-яка с бродерия „Еделвайс“ и допълнителен външен джоб - 18,00 лв./бр.

Тениска, черна, с печат знакът на БТС - 4,00 лв./бр.

Всички цени са с включен ДДС.

Договорените цени са на база голямата заявка, която организира ръководството на БТС с цел поевтиняване на облеклото.

Заявките за закупуване на екипировката става във всяко туристическо дружество, член на БТС, като се посочи съответният размер и бройка, също и имената на лицата, направили заявката.

Отново в Пирин

В продължение на шест години туристите ветерани от клуб „Коста Поптодоров“ при ТД „Еделвайс“, гр. Сандански, провеждат летни походи в планините, заобикалящи Санданско-Петричкото поле. Това са Пирин, Славянка, Беласица, Огражден и Малашевска. Наблюдавали са и са заснели изгледи от всяка от планините към останалите, полето и извън граница.

От 15 до 18 юли 2009 г. клубът ни проведе поредния поход в Пирин, посветен на 80-годишнината от обявяването на Сандански за град и 50-годишнината на в. „Ехо“. Избран бе маршрут в най-трудната си част, непознат за групата. Изкачване до х. „Синаница“ откъм гр. Кресна и през Синанишката порта - за Спано поле.

След едночасово пътуване бусчето ни остави в м.

Върбите, едно прекрасно кътче от градини и вили на жителите от гр. Кресна (сн. 1). То е подходящо за почивка и изходен пункт за хижата и вр. Синаница (2516 м н.в.).

Потягаме екипировката и потегляме по левия бряг на Влахинска река. Пътят е широк, сенчест, осеян с малки полянки с чайове и ягоди. Движим се бавно, с весело настроение и закачки, като на разходка из прекрасния парк на гр. Сандански. Неусетно стигаме до едно уредено място за кратък отдих - от представителите на парк Пирин до самата река. Но тук хубавият път свършва. Обяд и поглед към картата. Намираме се на около 1300 м н.в., а до вечерта трябва да стигнем на 2200

м до хижата. Оставяме с предусещането за продължително и трудно изкачване. Въпреки това с оживени разговори, въодушевени от заобикалящата ни природа, потегляме покрай Синанишка река. Постепенно набираме височина и поемаме по билото на склона отдясно на реката. Пътката е през гориста местност и маркирана само с купчинки от камъни. Почивките стават по-чести, изкачването - по-трудно, но проявяваме упоритост. Най-после излизаме над гората. Върхът изглежда близо до права линия, но пътеката обикаля покрай туйфите от клек и хубави поляни. Изглежда, че скоро ще пристигнем. Но не! Ще трябва да изкачим няколко стъпала от

Синанишкия циркус. С всяко достигнато мислим, че е последно. Но се появява следващото. Налага се помощ на по-неможещите. Разбира се, оказваме я, качество, отличително за туристите.

При почивка на едно от тях виждаме далеч по пътеката срещу нас, че се движи група от хора. Учудваме се за къде са тръгнали толкова късно, ще ги стъпни в гората. При срещата се оказа, че хората са ни познати. Това бе групата спасители от гр. Сандански, водена от нейния ръководител Никола Кирячев, повикана по спешност на хижа „Синаница“ да окаже помощ на пострадал турист. Радваме се, че му е оказана помощ, жив е и ще го бъде.

Пожелаваме успех на спасителите при трудното слизане и пренасяне на болящия. Оживени от благородната мисия на спасителите, тръгваме по-бързо по своя път, въпреки умората. След около половин час изненадващо из клека се оказваме на западното било на циркуса. Трудно описуема гледка. Отвесни северни стени на върха и сипеи, оглеждащи се в малко, кристално езеро и сгушена на полянка сред клека хижа. Умората след 6-часовото изкачване изчезва и се отдаваме на продължително съзерцаване на този прекрасен райски кът от родния Пирин. Най-нетърпеливите бързат да запечатят това видение (сн. 2). След весела вечер,

среща и размисли с други туристи и добър здрав сън, сутринта поемаме за заслон „Спано поле“. Отново изкачване и друг изглед към Синанишкия циркус (сн. 3) Най-после изкачваме Синанишката порта - 2400 м н.в. (сн. 4). След това познатите Голямо и Малко Спано поле с много ручей, цветя, чайове и стада. Еднодневна почивка на заслона. Снимка за довиждане (сн. 5) и към местността Попина лъка, за да сложим край на нашия труден, но осеян със запомнящи се впечатления поход. И с намерение за следващи, но по-лека пътешествия.

Спирия Спириев,
председател на КТВ
„Коста Поптодоров“,
гр. Сандански

Елате на заслон „Тевното езеро“ в Пирин! Потопете се в омаята на това дивно място, разположено на 2512 м н.в. Вижте приоблачните върхове, заобиколили заслона - Каменица, Момин двор, Кралев двор и Василашка чука! Мислено се върнете в героичните дни на Илинден и се включете в комитския танц на дедите ни, решили да умрат за свободата на Македония. Погледнете безкрайната синева на небето с пухкави облаци, представете си как свирепият пирински вятър носи вихрушки в снежната пустош! Това е отговор на въпроса защо хиляди планинари идват именно тук да се зареждат с космическата енергия на Пирин, да изживеят неповторими песенни вечери, нови запознанства и гостоприемството на хижарите Валя и Иван.

Ненапразно нашата малка стегната група от деца от Дом за сираци „Българка“ в Ст. Загора отдели 3 дни от летния си лагер в Пирин за заслон „Тевното езеро“.

Веднага след Мозговишка порта погледът ни бе грабнат от ослепително красивите върхове Яловарника, Зъбът и Куклите. Под тях, на преден план, връх Синаница простираше шарена черга от клен, скали и тревни пасажи. А най в ниското кротко лежи Белемето, за жалост без небесния звън от чановите на безбройни стада. Ех! Ето я и Каменица, забила връх в небето, истински хаос от камари, морени и преспи от сняг. Наоколо цветя, цветя и аромати, носени от галювния вятър, нежно галещ великолепната природа.

Боже, каква хубост!

Възлизаме на платото. Тихо пред нас Тевното езеро дипли кротки вълни. Виждаме и едноименния заслон,

Заслон? Не - хижа „Тевното езеро“

но защо северният край на покрива му блести като калайдисан?

На входа на заслона ни посреща усмихната хижарката Валя с чаровното си: „Добре дошли!“ На въпроса ни къде е Иван, тя отвърна: „Как къде - работи в новата част!“ Изумлението ни нямаше граници, когато видяхме нашия домакин с тесла в ръце да майстори новоизгражданата се, вече почти завършена част от разширението на заслона. Чудо невиджано! Пред очите ни само за няколко месеца на тази година заслон „Тевното езеро“ е превърнат в хижа! Новото разширение е от каменна зидария, с модерна дограма от врати и прозорци, с нов покрив от блестяща ламари-

на. Засега това са 3 стаи с 25 легла, до есента ще са готови още толкова. Всичко 50 нови легла! Така че новата хижа, родена от стария заслон, се оформя с 80 легла. Колко труд е вложен в този високопланински дом, колко курса са направили трите коня до Банско и обратно, колко строителни проблеми са решили Валя и Иван - те си знаят. Стореното обаче е възхитително и ще остане и след тях. Тук е мястото да припомним, че някога, когато е строен заслон Тевното езеро, на строежа са работили 100 човека и са имали пълната подкрепа и съдействието на твърде мощния в ония години ЦС на БТС. Сега, в тия преходни времена, когато повече се руши, отколкото гради, когато цените растат и те е срам да заведеш група на х. „Вихрен“ например, въпреки асфалтовия път до там, тези добри инициативни хора бяха се хванали и построили нова база! Разбира се, с немалко средства са подкрепени от УС на БТС. Но всички са възхитени, че една голяма част от средствата са лични спестявания на хижарите. Затова хиляди планинари ще благодарят имената на Валя и Иван и ще ги споменават на това красиво място дори след като си отидат от този свят.

Защото стореното с любов остава!

Паолина Стойчева,
Руен Павлов

ИНЦИДЕНТ

Произшествие с български алпинист

При подготовка за изкачване на най-високия връх в Алпите Монблан участникът в българската алпинистка група, 35-годишният Димитър Колешев е претърпял произшествие. Инцидентът е станал на 14 август, петък, 2009 г. Това се е случило, когато групата от клуб „На ръба“ изкачвала стената Шапо, намираща се недалеч от върха. За

момент един от карабинерите му се отворил и това е станало причина за произшествието. Алпинистът е бил откаран в болница в тежко състояние, но лекарите са казали, че няма опасност за живота му. Понеже парите за болнично лечение свършили, местните водачи, които предвождали експедицията, го взели в дома си. **Йордан Съев**

Спасителна акция в района на с. Овчарци

На 11.06.2009 г. в 0 ч. и 10 мин. в Централния денонощен пост на Планинската спасителна служба при БЧК се получава сигнал, че двама души рибари се намират на скален участък при водопада над с. Овчарци и имат нужда от помощ. Незабавно е уведомен спасителният отряд в гр. Дупница и в 1 ч. потегля група от 6 спасители с ръководител

Иван Тушев, екипирани с алпийски съоръжения и осветление, към мястото, посочено от туристите. Към 4 ч. и 30 мин. туристите са намерени и започва организация по свалянето им от скалите. В 6 ч. бедстващите са свалени живи и здрави и групата планински спасители тръгва да се прибира към Дупница. Дежурен в ЦДП:

Христо Велков

Планински спасители помагат на унгарка в Рила

Планински спасители от Благоевград оказаха помощ на унгарка в Рила, съобщиха от Планинската спасителна служба. В 20,10 ч. на 1 юли в ЦДП на Планинската спасителна служба при БЧК се получава сигнал от хижаря на хижа „Рибни езера“ в Рила. Унгарка на възраст около 35 г. вероятно е получила инфаркт, по мнение

на хижаря и намиращ се в момента на мястото лекар. Веднага е уведомен спасителният отряд в Благоевград и група от 13 планински спасители се отправя към мястото на произшествието. Уведомена е и „Бърза помощ“ - Дупница, която се отзовава с екип и реанимобил. Пострадалата е предадена в 03.30 ч. на екипа от „Бърза помощ“.

ПРЕДИ БЪЛГАРСКИЯ ПЛАНИНСКИ КЛУБ (БПК)

Датата 19 ноември 1929 г. бележи нов момент в развитието на туристическото ни движение. На тази дата 18 ентузиастични планинари полагат началото на една нова организация - Българския планинарски клуб, която впоследствие изиграва важна роля за бъдещото развитие на родния алпинизъм.

АКО ВЪРНЕМ КАДРИТЕ ОЩЕ ПО-НАЗАД

Макар и неорганизиран, а в някои случаи и без определена алпийска стойност, проявите на българските планинари от предорганизационния период имат важно значение за историята на туристическото ни и алпийско движение. Още в зората на зараждащото се туристическо движение в България (1895 г.), когато родоначалникът на организираното туристическо движение Алеко Константинов отпечата на страниците на в. „Знаме“ своята историческа поканка до любителите на българската природа да се изкачат на Черни връх и да основат своя туристическа организация, един българин - младият студент медик, по-късно известен професор-хирург - Параскев Стоянов, с дръзнението на своите 24 г. изкачва вр. Гран Комбен (4318 м) в Швейцария. Датата е 1 август 1895 г. За тази своя проява той получава поздравления лично от Алеко Константинов. „И покойният Алеко през 1895 г., когато се завърнах от тая моя екскурзия, ми козирува и ме поздравя“ - пише в спомените си Параскев Стоянов.

Подвигът му в ония години увлича и други българи, студенти в реномирани западноевропейски университети, и те бързо следват неговия пример. Още от ученическата скамейка Иван Малеев заживява с мечтата да се изкачи на първенеца на Стария континент - Монблан (4307 м). Тази възможност му се отдава на 3 август 1903 г., когато той вече е лекар в Лион. Запленен от красотата, която се открива от „Покрива на Европа“, и въодушевен от трудното изкачване, Иван Малеев възкликва: „Монблан! О, да, на неговия връх съм и щастлив съм! За таз наслада, що изпитах, Алфреду тъй съм благодарен (неговият гид - б.а.), тъй съм благодарен.“ По това време БТД развива посредствена дейност, което дава основание на по-младите и енергични туристи да основат Юношеския туристически съюз. И именно те, ръководейки се от това, което са чули или прочели от западните издания, започват плахо да го внедряват и у нас. През лятото на 1910 г. по време на

80 ГОДИНИ организиран алпинизъм в България

една екскурзия по поречието на Русенски Лом няколко младежи, членове на ЮТС, правят

ПЪРВИТЕ КАТЕРАЧНИ УПРАЖНЕНИЯ У НАС

В околностите на с. Кула, близо да пещерата „Св. Петка“, те намират една скала, висока 10-15 метра, и започват да се упражняват в своите катерачни действия. За тези първи опити главатарят им Хелмут Брокс пише: „Искахме да направим „катерачни“ упражнения у п-

голямо начало.

Още в първите години след войните и двата съюза възобновяват своята дейност, като особена активност проявяват членовете на ЮТС от София и Самоков. Сред някои от тях се оформят групи с подчертан интерес към високото планинарство и зимния туризъм. Те приемат редица пътувания из Рила с цел да опознаят най-високите и недостъпни части. Група самовковски ученици от гимназия

Делирадев да обяви за първо зимно изкачване на този връх това на ръководената от него група, осъществено на 7 април 1923 г. Големият авторитет на Павел Делирадев и това, че неговото изкачване получава разгласа чрез пресата, прави факта да влезе в историята на българското планинарство като първо зимно покоряване на Балканския първенец.

Зачестилите зимни излети във високата планина поставят пред участниците в тях все по-големи трудности от техническо естество, което ги убеждава в нуждата от водене на специални алпийски упражнения. На своето отчетно годишно събрание през 1924 г. софийският клон на дружество „Алеко“ подчертава, че „отделни софийски другари започнаха практически упражнения в тази насока“.

В началото на 1924 г. в икономиката на западноевропейските страни, в това число и на България, започва етап на стабилизация и това дава възможност и по-благоприятни условия и за развитието на задграничната дейност на БТД и ЮТС. Така през лятото на 1924 г. 15 членове на ЮТС организират първата задгранична екскурзия до Алпите с цел изкачването на австрийския първенец Гросглокнер (3798 м). Достигайки до ледника Пастерцен, преценявайки своята подготовка и най-вече екипировка, те решават да се завърнат обратно, без да са направили опит за изкачване на върха.

Младите представители на ЮТС обаче не се отчайват от неуспеха, а още по-упорито се залавят за повишаване на своята подготовка и набавянето на специалната екипировка. Под ръководството на словослагателя от Държавната печатница Ото Бауер на Витоша се провеждат съвсем наивни упражнения по алпинизъм, в които

участниците вместо с обувки се катерят по чорапи и с помощта на старо артилерийско въже. Все по това време (1919 г.) Крум Новаков (Кумата) донася от Австрия и първите алпийски съоръжения: чифт котки, ледокоп и въже, с които започват истински упражнения на Комините и Резньовите. Подходящи места за упражнения нашите младежи намират на Лакатник и най-вече на острите зъбери на Рила - в Мальовишкия дял.

ГРОСГЛОКНЕР - ПЪРВА АЛПИЙСКА ПОБЕДА

Задграничните екскурзии на ЮТС стават традиционни, като отново са насочени към Гросглокнер. И успехът не закъснява. През 1928 г. на върха успяват да се изкачат трима души: Тодор Тодоров (Гос), д-р Любен Радославов и инж. Никифор Никифоров. Този техен успех с право се счита за първо организирано изкачване на висок алпийски връх в историята на българското планинарство. През 1926 г. като студент в Гренобъл постъпва един от най-активните членове на ЮТС - Александър Белковски. Попадайки в сърцето на световния алпинизъм, той изкачва много върхове и натрупва ценен опит, който

то впоследствие предава на българските планинари, тръгнали към алпийските маршрути.

Осъществили няколко успешни излети до Алпите, изкачили някои от най-известните им върхове, младите планинари трябва да напуснат любимата си организация, защото съгласно нейния устав са имали право да членуват в нея до 25-годишна възраст. Дейността на БТД по това време не ги задоволява, защото по време на задграничните си излети те са видели разликата между туристите, които се любуват на долините и тези, които се катерят по върховете. След продължително дискутиране по този въпрос те решават и у нас, по подобие на съществуващите вече в почти всички европейски страни алпийски клубове, да положат началото на една нова организация, която да събере на едно място всички, които имат отношение към високите планини. Така логично се стига до датата 19 ноември 1929 г., за която ще стане дума отново в един от следващите броеве на вестника.

Доц. Сандю Бешев

ражания, за каквито бяхме чували и чели, че се практикуват на запад, но въжето повече ни пречеше, отколкото ни помагаше, и скоро го захвърлихме. Въпреки това тези младежи стават пионери на катерачната техника у нас, а скалата Дикили Таш - първият катерачен обект в историята на българския алпинизъм. Изкачвания по скали (породени от практическа необходимост) вероятно датират още от по-рано и са дело на пастири и иманяри. Тези опити са без всякакви специални съоръжения и не са целенасочени като алпийски занимания. Ето защо катерачните упражнения на русенските младежи се считат за едно

на - зия „К. Фотинов“ обхождат Рила през 1912 г. и след това основават свое ученическо дружество „Цар Иван Шишман“. Техните преходи не са само през лятото, а и през зимата. Така например през февруари на 1915 г. под ръководството на Ф. Панайотов няколко младежи се изкачват на вр. Мусала откъм р. Бели Искър. Тъй като в архивните и литературни източници липсват данни за по-ранно изкачване на балканския първенец при зимни условия, ние считаме, че това може да се приеме като първо зимно овладяване на вр. Мусала. Останало без съобщение в пресата, то потъва в забрава и дава основание на Павел

Иван Кожухаров на Монблан

На 8 септември в 17 часа българско време екипът на парализирания наш алпинист Иван Кожухаров стъпи на европейския първенец Монблан (4810). Първите му думи бяха: „Браво на тези железни момчета!“, отнасящо се до приятелите от екипа на проекта „Споделени върхове“.

Кожухаров коментира, че изкачването било много труд-

но и имало деликатни моменти. Един час по-късно групата тръгна обратно и ношува в предварително подготвена палатка на 4500 м н.в. Предвиждането на Иван Кожухаров се е осъществило чрез шейни в равните участъци, а в по-трудните - чрез три лебедки. Освен нашите момчета към експедицията са се присъединили и алпинисти от Франция и Швейцария. Гру-

пата, в която участват общо 39 български алпинисти с технически ръководител Станмир Желязков, отпътува с автобус от България в 0 ч. на 30 август. Шестима от хората бяха предварително в Швейцария със задачата да проучат климатичните условия и снежната покривка в Алпите. От това зависеше и изборът на маршрута. Предпочитанията бяха за Кралския тра-

верс, който е най-труден, но е и най-красив.

Поредният подвиг на Иван Кожухаров и неговите приятели показва, че за силата на човешкия дух и приятелството няма прегради. Няма прегради и за Иван Кожухаров - инвалид от 1990 г. и оттогава прикован на стола, за чиито житейски и планинарски подвизи в „Ехо“ е писал нееднократно.

(Продължение от стр. 1)

Ако разлистим старите хроники, събитието се случва на 27 август 1895 г., тогава неделя, на Черни връх, където е учреден Клуб на българските туристи. Инициативата е на Алеко Константинов - виден български общественик, демократ, юрист, писател. Който преди това публикува Покана във в. „Знаме“, бр. 99 от 23 август с адресат: любителите на българската природа. Озовават се повече от 300 души, различни по възраст, пол, социална принадлежност. Идеята е чрез създаването на организирано туристическо движение да се изучава България, нейните прекрасни природни дадености и богато културно-историческо наследство, да се възпитават гражданите й в най-ценни морални добродетели. Поради убийството на Алеко движението заглъхва, за да се възроди отново през 1899 г. (23 август) в Първото българско туристическо дружество „Алеко Константинов“ в София. Така потича пълноводната река на българското планинарство и туризъм. Всъщност, без да се ровим в архивите, ще разберем, че истинското организирано планинарство е създаване на един нов мироглед, с който нацията ни проглежда за природните си дадености и открива красоти, дотогава познати само на овчари и говедари, на планински разбойници и търговци, прекарващи стоката си през непристъпните планински проходи.

ОТКЪДЕ И КАК ЗАПОЧВА ПРОГЛЕЖДАНЕТО НА БЪЛГАРИНА?

Истините са много и зависят от гледните точки. Едно обаче е неоспоримо: не е важно кой пръв се е качил на Мусала със свитата си, за да обзоре оттам ловните планински полета на повереното му царство, да построи хижа и прокара планински пътища в непристъпните дъбрави на Великата рилска пустиня (а това е княз Фердинанд); кой е призовавал със силата на своето творчество за излизане сред природата и опознаване на красното ни отечество (народният поет Иван Вазов - трубадур на красотите български в прекрасните си пътеписи). Летоброенето на организирания туризъм у нас

започва именно от витошкия първенец Черни връх в онези сублимна неделя, когато поканените от Алеко столични интелектуалци шурмуват върха и въпреки традиционните бури и гръмотевици за това време на годината осъществяват намисления поход. Оттогава – вече 114 години, ние сме на върха! Планинарството у нас е живо, а българските туристи са все така предани родолюбци и природолюбци. Целта им е да запазят българската природа чиста, непокарана, незастроена,

ристическия събор на Витоша потеглят колите на БТС. Задачите са разпределени, всеки стриктно знае и спазва своето място и функции. Озвучаване, палатка и материали на информационния център, синхронизиране на действията. Вечерта на хижа „Алеко“ крие приятни изненади. Преди всичко там вече са се настанили ентузиастите и вечно младите ветерани от Федерацията на сърцатата председателка Монка Спасова, които загряват с планинарски песни пред чаши с чай. Импровизи-

неизсечена, като в този вид я предават на следващите поколения. Тези светли и непреходни идеи поддържат живо и движението ни.

ПРАЗНИКЪТ ИМА ПРЕДИСЛОВИЕ

Започва с поставянето на венци и цветя от Централата на БТС в подножието на Морената – отломъкът гранитна витошка скала в градинката пред Народния театър „Ив. Вазов“ в София. Сиреч – от мястото, където през 1895 г. са тръгнали 300-те ентузиастични за Черни връх. Ден преди празника към мястото на ту-

раната програма има прекрасен диджей и дисководещ. Всеки миг и танците ще се отприщат. Преди това обаче 98 души от 38 КТВ в страната посрещат изпълнителя секретар на БТС Венцислав Удев и неговата свита от сътрудници: Зорница Радонова – Орготдел, Васил Костов – „Хижи и маркировки“, Георги Каневчев – Учебно-методичен отдел, Димитър Мухтийски - експерт „100 НТО“, както и Нина Мишкова – главен редактор на в. „Ехо“, Емилия Бахарова, редактор. Следва награждаване на най-младия участник в проявата – Тимчо,

Хиляди на

Че

на 2 г. и половина, и най-възрастния - Господинка Туилова, на 80; връчване почетните знаци на БТС на проявили се с активна дейност и постоянство. Мотивиращото слово на Венцислав Удев се посреща с бурни ръкопляскания. Следват музикални поздравления от състав „Иодлери“ на хор „Планинарска песен – Филип Аврамов“. Присъстващите получават юбилейни фланелки на в. „Ехо“...

На другия ден, след тържествата на върха, планинарите ветерани показаха как може и трябва да се весели човек в дебрите на най-туристическа-

та планина, припозната от бащата на българския туризъм Алеко Константинов. Техните планинарски песни и извили се хора пред х. „Алеко“ огласиха до късно витошките върхове и дъбрави.

КАКВО СЕ СЛУЧИ НА ВЪРХА?

Първите, които видяхме, поставяйки цветя пред барелефа на Алеко Константинов, бяха... китайските колеги от агенция „Синхуа“. Не БНТ и други национални български телевизии. Окоето на китайските оператори проследи

(Продължение от стр. 1)

Прекарасните звуци на планинарските песни се разнасят вече половин век по планини и долини, върхове и водопади. На фона на задълбочаващата се световна икономическа криза, през тягостната атмосфера на тежкия ни преход, въпреки житейските трудности нашите песнопойци не спират да извисяват глас и да ни правят щастливи. За тях с гордост можем да кажем, че са истински последователи на Алеко.

От витошкия първенец отправям към

тях искрената си благодарност и честия юбилей на 47 туристически хора от цялата страна с близо 3000 участници. Нека продължават светлото си дело и предадат и на деца, внуци и правнуци любовта си към Родината и природата чрез планинарската песен.

- Още едно щастливо събитие ни събра днес тук, за да отпразнуваме заедно 50-годишния юбилей на печатния орган, на трибуна на Българския туристически съюз - вестник „Ехо“. Преди половин век, на 15 януари 1959 година, е отпечатан първият брой на неповторимия ни вестник с името „Ехо“. И ехото на туристическия печат не спря да кънти и до днес, да ни запознава с природните феномени в България и по света, да разказва за успехите ни, да помага на туристическите дружества от страната да обменят опит в организационния живот, да публикува подробна информация за екскурзии, маршрути и прояви от Националния календарен план, за движението „100 НТО“, за условията в

хижите ни, да даде гласност за сигнали и оплаквания, да бие тревога за застрашени от заграване и разруха обекти на БТС. И още много публикации, за да бъде вестникът интересен и актуален за туристите от всички възрасти.

Отбелязвайки по тържествен начин забележителната годишнина на вестник „Ехо“, отправям призив от това свято за туристическото движение място: Нека нашите членове да бъдат по-активни, да станат редовни абонати на вестника през 2010 година, за да можем не само да повишим качеството на печата, но и да му дадем възможност да стига по-бързо до читателите си, като увеличим тиража му и той се превърне в седмично издание, да бъде още по-качествен и актуален съюзен вестник.

Редакционната колегия на вестник „Ехо“ благодари на всички свои сътрудници – дописници, журналисти, редактори, кореспонденти, коректори, за всеотдайния им обществен труд, благодари на тези, които не спряха да поддържат имиджа на изданието, неговия авторитет и независимост.

Отбелязвайки тези знакови за развитието на туризма в България годишнини, признаваме, че сърцата ни се пълнят с гордост, защото именно на нас се падна честта да ги отпразнуваме.

Наред с радостта от тези юбилеи, спо-

ходиха ни и доста притеснения и тревоги, предизвикани от нестихващите апетити за незаконното разграбване на материалната ни база.

Бих могъл да започна с постройката, пред която сме се събрали на днешния празничен ден, на това символично за нас място – заслон „Черни връх“. Близо 4 години се водиха безкрайни съдебни дела за собствеността му между БТС и БАН.

Направихме подписа в защита на този заслон, който по своята значимост за туристическото движение би могъл да бъде сравнен с храм. От всички туристически в страната дружества получихме хиляди подписи в наша подкрепа. След неравнотойната битка с най-големия враг на България – чиновника бюрократ, Върховният административен съд с Решение № 6276 от 14 май 2009 г. отхвърли окончателно и завинаги апетитите на Националния институт по метеорология и хидрология при БАН да придобие собственост върху заслон „Черни връх“.

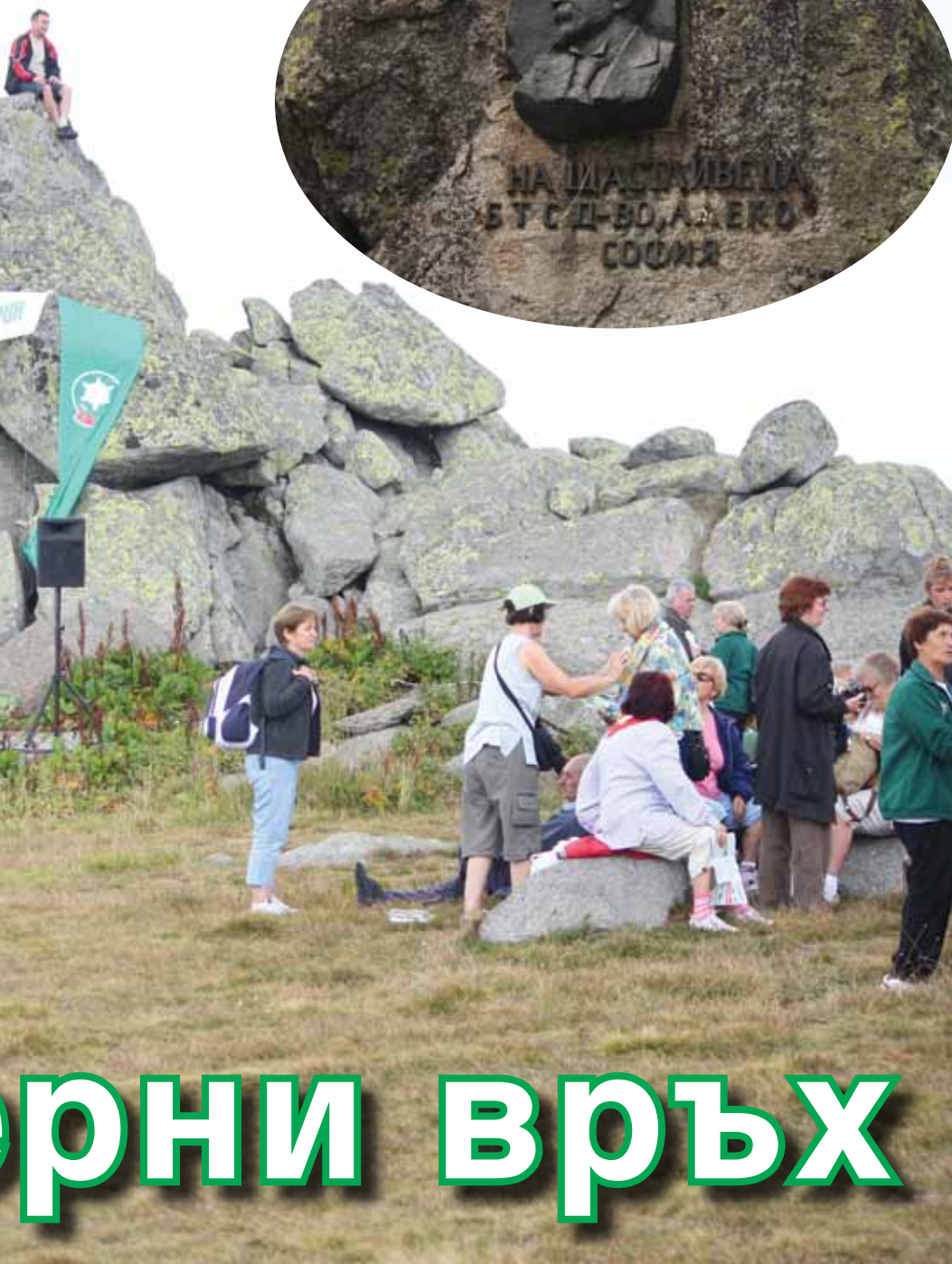
Сега, когато неприятностите отминаха, се питаме защо бе това посегателство вър-

ху светинята на България.

Отговорът не е в личните интереси на стремежа им да покрият с антени срещу сериозни копр. Съдебната битка приключи в наша полза много изпитания и ризици противници.

Ще продължим да не бива да се плашат вестни имена от л. бизнес, защото се б. защитим това, което сме построили със. да се ползва и да е.

Нямаше как да блеми, които помра. щото искаме нашит. всички вие, които да сте информирани. сме благодарни за. таме на помощта ви. Нека сега празну

Черни връх

пространно всичко, случващо се на върха, взимаха се интервюта от присъстващите и, както каза една от китайските колежки: „Искаме всичко, всичко!“ Силно се надяваме, че не липсва на химически тоалетни и въобще на каквито и да било облекчаващи пособия на многолюдното събитие ще е в центъра на информацията за него, както това направи български всекидневник.

Въпрос на гледна точка, която за някои започва и се фокусира върху тоалетните.

Следвайки указания в програмата час, туристите се стичаха на върха от различни посоки и пътеки. И тук му е мястото да цитираме бащата на вестник „Ехо“, сладкодумеца и планинар Ламар, който в бр. 1-ви от 15 януари 1959 година пише: „Пълноводните реки се раждат от бистрите ручейчета. Без твоето лично участие, без активната подкрепа на твоите другари, на всеки турист – млад и стар – вестникът (и движението

ни - б.ред.) не биха могли да станат пълноводна река, която може да утоли жаждата...“ На Черни връх тази година ние видяхме мощните талази на една наистина пълноводна река, в която се изливаха ентусиазмът на хилядите.

Видяхме също лични интимни драми и подробности, които се влииха в туристическата история на върха и бяха неотменна част от нея. Черни връх запозна хора, в жилите на които тече роднинска кръв и които никога преди това не бяха се виждали. Върхът бе проходилка (не само туристическа) за най-младите издънки на цели семейства и люлка за родени и неродени...

Много от запознанствата тук се превръщат в сакрални и остават за цял живот. Ако следваме програмата - след вдъхновяващото изпълнение на Йодлеров състав при хор „Планинска песен“ и хор „Иван Апостолов при ТД „Калабак“ – Петрич, започва тържествената част със слово на изпълнителния секретар на БТС Венцислав Удев, който

поздравява присъстващите на върха. (Словото помества от-делно.) Следва награждаване с грамоти, четене на приветствени телеграми, сред които и тази на председателя на Народното събрание Цеца Цачева...

Върхът продължава да се усмихва в синхрон с настроението на присъстващите и провокира изненади и сюрпризи. Колежка от Айтос, мотивирана от невероятната емоция, съчинява начаса стихотворение, посветено на вестник „Ехо“, и го чете пред множеството. А приятелката ни Павлина Павлова от в „Наслука“, издание на БЛРС, подари на „Ехо“ брой 1-ви от януари 1929 г. на списание „Български турист“! Като преди това вечерта го издирвала в богатия архив на баща си – заклет планинар.

Атрактивният Георги Младенов, който се представя като боянец от ТД „Камен дел“ – Бояна, и който години наред на пропуска шоуто на върха - както сам се изразява, идва тук с конструктивни и много категорични искания, като се надява, че от високото ще бъде чут. А именно: „Столична община да пусне рейсове до Златни мостове, маршрутите не вършат работа, а и ги няма; на Копитото да се открие площадката за гледане на София – престъпление е софиянци и гости на София да не могат да се любуват на прекрасния изглед!“

„С две думи, макар и носейки духа на времето, тазгодишното тържество на Черни връх събуди енергията и духа на предците, без чиито заквети ние днес няма да сме това, което сме. „Както туристът, поел към дебрите на планината, към върха, спира поглед върху изминатия път и спомня надвитите пречки, тъй и ние спираме за миг на този съблимен Черни връх и хвърляме поглед по изминатите 30 (днес 114 - б.ред.) години роден туризъм. Израснало като тънка фиданка, полюлявана от вятъра, туристическото движение днес е могъщ дъб, пуснал корени дълбоко в съзнанието на българина и прострлял клони над цяла България“ (сп. „Български турист“, януари, 1929 г.).

Какво повече да добавим освен: от нас зависи дали ще пребъде!

(Още по темата на стр. 10)

Вено слово

Българския туризъм?

труден, пак стигаме до няколко чиновници, приватизират постройковия покрив, като го на мобилни оператори мисиони.

за заслон „Черни връх“ олза, но ни очакват още сблъсъци с още по-се-

борбата отново заедно, шим и стряскаме от из-егалния или сенчестия борим само за едно – да го родителите ни и ние собствените си ръце, за достъпно за всички.

не споменем тези про-ачават радостта ни, за-е планинари и туристи, днес сте на този връх, м. Искаме да знаете, че подкрепата ви и разни-

ваме! С нас празнуват и

370 000 участници в Националното движение „Опознай България - 100 НТО“, няколко хиляди в движението „10-те планински първенци“. Тези уникални движения са магнит за младите хора, които предизвикват интереса им да опознаят България и покорят най-високите ѝ върхове.

Днес на много места в страната хиляди туристи празнуват заедно с нас, реализирайки календарните си планове по повод тези юбилейни годишнини.

Ние също ги приветстваме с пожеланието туристическите походи и прояви да се множат, в планините на България да срещаме все повече млади хора, наши последователи.

Да си пожелаем много здраве, бодрост и планинарско дълголетие, да пазим Родината си и природните ѝ прелести, да сме пример пред българското общество и твърдо да заявим, че последователите на Алеко Константинов, българските туристичир носят у себе си несломим дух и воля да продължат и следващото столетие идеите на Щастливеца под неизменния девиз: „Опознай България, за да я обикнеш!“

Наградени с плакет журналисти и сътрудници на в. „ЕХО“ по повод 50-годишния юбилей на изданието

Ясен Антов – бивш главен редактор
Петър Атанасов – бивш главен редактор
Любомир Григоров – бивш главен редактор
Петя Иванова – бивш главен редактор
Иван Коняров – бивш зам. главен редактор
Нина Мишкова – настоящ главен редактор
Георги Кърпачев – дългогодишен член на редколегия
Милен Вълков – член на редколегия
Емилия Бахарова – редактор във вестника
Нели Дечева – дългогодишен редактор
Занко Димитров – редактор
Ради Царев, журналист
Камен Велков, журналист
Георги Попов - журналист
Енчо Енчев - журналист
Тодор Драгоев - журналист
Христо Димов – журналист, кореспондент от Русе
Георги Чорчопов – журналист, кореспондент от Ст. Загора
Николай Лисичков – кореспондент, Лом
Иван Евтимов – фотограф, сътрудник
Евгений Босячки – художник илюстратор
Панайот Гелев – карикатурист
Доц. Сандю Бешев – член на редколегията, кореспондент и историограф на вестника, Пловдив
Кънчо Долапчиев, член на редколегията
Борис Николов – дълги години макетирал вестника
Д-р Алексей Стоев, член на редколегията, активен сътрудник
Проф. д-р Витан Влахов, съосновател, член на редколегията
Инж. Иван Петров, дългогодишен член на редколегията, съосновател
Проф. Тодор Ненов, член на редколегията, съосновател
Евгени Динчев – дългогодишен сътрудник

Наградени с грамоти по повод юбилея

Стефан Иванов – дългогодишен сътрудник, Кюстендил
Ваня Стоилова – сътрудник, историк на вестника
Александър Андреев – сътрудник
Борис Сандански – кореспондент, Кресна
Атанас Панчелиев – кореспондент, Гоце Делчев
Горица Ковачева – журналист
Елисавета Първанова – член на редколегията
Инж. Георги Петрушев – дългогодишен сътрудник
Илия Борисов – кореспондент, Враца
Венелин Петров – сътрудник, ПСС
Веселин Долчинков – кореспондент, Велико Търново
Горазд Чолаков – кореспондент, В. Търново
Петър Добрев Петров – кореспондент, Сливен
Валентин Чернев – кореспондент, Силистра
Буряна Божинова, кореспондент, Плевен
Теодор Троев – сътрудник
Димитър Бочев – кореспондент, Враца
Димо Трудолюбков – кореспондент, Шумен
Ангел Ангелов – кореспондент, Разград
Борис Христов Калайджиев – кореспондент, Благоевград
Живко Станев – кореспондент, Варна
Наталья Тишкова – кореспондент, Монтана
Димитър Ризов – кореспондент, Кюстендил
Костадин Цветанов – кореспондент, Пловдив
Николай Мирчев – кореспондент, Добрич
Георги Ников – кореспондент, Шумен
Даниела Стоименова – сътрудник, Кюстендил
Иван Илков – кореспондент, Благоевград
Благой Димитров – сътрудник, София
Илия Зоински – кореспондент, Пазарджик
Радослав Главчев – разпространител на вестника
Руска Стоянова – дългогодишен коректор

Поздравиха ни за юбилеите

До г-н Венцислав Удев
Изпълнителен секретар
на Български туристически съюз

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН УДЕВ,

Радостна съм да отправя сърдечни поздравии към ръководството на Българския туристически съюз, към организаторите и всички участници в юбилейните тържества, посветени на 114 години организиран туризъм в България, 146 години от рождението на Алеко Константинов и 50 години вестник "Ехо".

Основателна гордост за България е, че още в далечната 1895 година в страната ни е създадено организирано туристическо движение. Вече повече от век не стихва интересът към изучаването на прекрасните природни дадености на нашата Родина, на богатото ѝ културно-историческо наследство. Дължни сме не само да си спомняме, но и да преоткриваме приноса за това на патрона на Съюза – видния български общественик, демократ и писател Алеко Константинов. Животът и делото му са непреходен образец за родолюбие и любов към Отечеството, от което можем да се учим и днес.

Убедена съм, че Българският туристически съюз, стъпил върху традиции, има потенциал да разширява своята дейност и да осъществява успешни политики за развитие на туристическото движение у нас. Уверявам ви, че в тези свои усилия винаги ще срещате подкрепата на законодателната институция, както и личната ми съпричастност.

ЧЕСТИТ ПРАЗНИК!
27 АВГУСТ 2009Г.

ЦЕЦКА ЦАЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 41-ТО НАРОДНО
СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

До г-н Венцислав Удев
Изпълнителен секретар
на Български туристически съюз

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН УДЕВ,

За мен е удоволствие да Ви поздравя по случай 114-та годишнина от началото на организирания туризъм в България.

Празникът доказва, че е жива идеята на Алеко Константинов за създаване на организирано туристическо движение за изучаване на красотите на България. Днешните последователи на Алеко също възпитават в любов към природата, нейното опознаване и опазване.

Нашата страна разполага с прекрасни природни дадености и богато културно-историческо наследство, които са предпоставка за развитието на организиран туризъм. Българският туристически съюз със своята мрежа от обекти е притегателно място за любители на туризма, където могат да се отдадат на активно планинарство или отдих.

Позволете ми да Ви пожелаем много здраве и щастливи мигове сред природата!

ТРАЙЧО ТРАЙКОВ
МИНИСТЪР НА ИКОНОМИКАТА,
ЕНЕРГЕТИКАТА И ТУРИЗМА

БЪДИ БЛАГОСЛОВЕН, ПРИЯТЕЛЮ!
ПОСВЕТЕНО НА
ЛЮБИМИЯ В. „ЕХО“

Вестник „Ехо“,
ти си мой добър другар,
50 години заедно
вървим, познайнико стар!
Бяхме млади и черно-бели тогава,

пълни с оптимизъм и жадни за слава.

Днес ти имаш ново, по-красиво лице,
радваш всяко планинарско сърце.
Словото ти мъдро истината ражда,
за туризма в България
всичко ни обажда.

Честит 50-годишен юбилей!
Днес лятното слънце по-весело грей.
Витоша бурлива за тебе пее.

До г-н Венцислав Удев
Изпълнителен секретар
на Български туристически съюз

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН УДЕВ,

Поздравявам Ви по повод трите годишнини, които Българският туристически съюз отбелязва – 114 години организиран туризъм в България, 146 години от рождението на Алеко Константинов и 50 години вестник "Ехо".

За много Щастливци след Алеко Витоша продължава да е планината, която презарежда, предизвиква, очарова и вдъхновява, а Черни връх – емблематично място, което дава сили да покорим следващите върхове в живота си.

Продължавайте да работите активно за популяризирането на красивата българска природа и културно-историческите ни забележителности, доказвайки, че туризмът е не само средство за привличане на инвестиции, но и най-приятния начин да поддържа ума и тялото си в добра форма.

ЧЕСТИТ ПРАЗНИК!

ИВА ПЕТРОНИ
НАЧАЛНИК НА ПОЛИТИЧЕСКИЯ КАБИНЕТ
НА МИНИСТЪРА НА КУЛТУРАТА

Духът на Алеко в тебе живее.
Честито и на издателите, и журналистите,
и редакторите главни!
Бъдете благословени! На вас няма други равни!

Абонаментът за „Ехо“ нека да расте!
Нашият туристически вестник все да се чете!

Тонка Петкова,
КТВ „Чудни скали“, Айтос

Туризмът е вдъхновение... и болест. Като любовта. В това можеше да се увери всеки, който сподели общата радост да изкачи паметния Черни връх и да припознава в тази година на традиционния туристически празник.

Беше шанс и частие да пристигнеш тук между първите. Защото към спомена на пионерите можеше да се прибави не само традицията и приносите на последователите, но и съпричастията към първия екзалтиран възглас на всеки, току-що пристигнал на паметния връх.

... А бяха много! От всички краища на страната, представители на всички възрасти... дори и на неродените! Защото сред множеството фенове на един от най-българските и традиционни празници – този на организиран туризъм, бяха и уникали като ориентировача Костадин. Жена му Милена пристигна на върха въпреки поредната си бременност със странна раница – 9-месечната си миналогодишна рожба. За ръка водеше другото си дете - вече почти туристче. Дъщеря на известна

Лицата на върха

алпинистка, младата жена действително можа да събере очите и камерите на присъстващите със смелостта си да ходи на такива мероприятия не само с невръстните си, но дори с неродените си рожби. На въпроса не се ли страхува и плаши от постъпката си, тя се засмя така естествено и каза: „Аз самата съм била тук неведнъж още неродена, а първият ми спомен е, че посетих върха с родителите си на 3 години. Оттогава не съм изпуснала нито един семеен поход“.

Тази уникална здрава българка с прекрасното име Милена е едно от живите доказателства за духа на българския турист и непреходността на Алековата идея. Явно е, че тя няма да загине, защото се предава като ген още от утробата и чрез майчиното мляко...

СЕМЕЙСТВО
НЕДЯЛКОВИ

Пламен и Милена от София са тук за пореден път заедно с дъщеричката Ка-

лина и териера Рошка. Националният тренер по ски бягане не може да пропусне такъв празник, още повече че 8-годишната му дъщеричка вече разбира за какво става дума. Защото, когато я водели със себе си като бебе, едва ли е разбирала за какво става дума. А сега вече е време малкото момиченце да се учи на семейната традиция да уважава природата и да обича туризма - най-добрата рецепта за патриотизъм и здраве.

ЗА ТУРИЗМА
НЯМА ВЪЗРАСТ

Една от първите на върха и не за пръв път в живота си бе 77-годишната туристка Недка Панайотова от Веллингтон. Тя е ветеран, но младата ѝ дъщеря и внукът също са туристи. Доайенката се похвали с блестящото си здраве. На тези години, благодарение на активния туризъм, осмислил живота ѝ, бившата спортистка, лаборант по професия, не се оплаква от болестки. Кръв-

ното ѝ е като на космонавт, хапчета не са ѝ нужни. Била е на Олимп, покорила е връх Кораб, за българските върхове да не говорим... Не изпуска нито едно значимо туристическо събитие и вярва, че това е тайната за психичното равновесие и жизнено дълголетие.

МЛАДИТЕ ВИНАГИ
ВПЕЧАТЛЯВАТ

Двама прекрасни млади и видимо влюбени привлякоха вниманието ни - Даниел Панчев и Ирена Матеева. Изглеждаха почти ученици, но се оказаха вече завършили студенти – икономист и строителен инженер. Свързали съдбите си още в ученическия туристически клуб, днес те и приятелите им са се организирали в Асоциация за изследване и развитие на гражданското общество - за да са с пулса на времето. Всеки свободен час посвещава на благородни каузи и любовта си към природата. Можете да ги срещнете на Мальовица,

на Вихрен и Мусала, сред Родопите и на Рилските езера... След любовта туризмът е, който ги вдъхновява и зарежда с творческа енергия.

Други двама приятели на планината Сергей и Васил са строителни работници в Драгалевци, но са от Смолян. Планината е в кръвта им. Чули за туристическия празник и качили върха в почивния си ден. Бяха много доволни от празника, защото това беше първата им среща с витошкия първенец. Казаха, че ако се задържат на работа, ще станат членове на местното туристическо дружество...

Тук бяха и хижарите на „Узана“ Милена и Пенчо са известни на всички организиранни туристи. Не само това - те са и техни любимци. Двамата сърцати хижари от географския център на страната ни – Узана, бяха зачело големия празник и също бяха сред първите, дошли на Черни връх. Оттук те подканяха туристите ветерани

да ги посетят в началото на септември при твърде преференциални условия, за да се порадват на красотите край тяхната хижа и в тяхната планина. Изпълнени с любов и благородство, двамата любители на природата и планината бяха само част от общата палитра на този традиционен празник.

ЕДНА МАЙКА И
НЕЙНИТЕ ДЕЦА

Ирена Тодорова и децата ѝ Вера и Геннадий (на 11 и 13 г.) от Перник са сред оживеното туристическо множество. „Градът ни е с лоша слава, известен със замърсена природа и въздух. А ние сме си кореняци. Аз съм банков служител и работата ми е пред компютъра. Затова и се отдадохме на туризма. Всеки свободен ден съм сред природата. Много сме доволни, че сме тук“, сподели щастливата майка.

ДВЕ УЧИТЕЛКИ
ОТ ЛУКОВИТ

Анастасия Захариева и Цветанка Пешева повече от 15 години са водили групи ученици по туристическите пътеки на екскурзионни летувания. Планината е свързана с най-хубавите им години. И не са я забравили. С

Черешката на тортата

В началото на 2009-а оповестихме, че цялата година е юбилейна за в. „Ехо“. През това време издадохме и юбилейен брой (бр. 2, 2009), отпразнувахме 50-годишнината на хорове „Планинска песен“...

Вие, нашата предана читателска аудитория и многобройните туристически дружества в страната, посетихте на 50-годишнината на любимия печатен орган много инициативи и мероприятия. Те намериха място на страниците ни. Образно казано, заедно катерихме към целта на нашия „поход“ - отбелязване по достойнство на юбилей „50 години вестник „Ехо“.

И както туриста, спрял под върха, изтрива потта от челото си, поема глътка въздух и се обръща назад, за да осмисли извървяното, така и ние правим равностойна на стореното. Не можем да се оплачем от липса на медийни изяви и публичност на събитието – интервютата на изпълнителния секретар на БТС Венцислав Удев пред вестници и електронни медии, участието ни в дискусии и журналистически клубове, готовността на колегите да разгласят за традиционния Ден на туризма и да призват читателите си да се качат на витопския първенец Черни връх, за да съпреживеят събитието. Благодарим на всички!

В подстъпите към кулминацията не можем да не отбележим и пресконференцията ни, организирана от София прес, към която колегите-журналисти проявиха подчертан интерес. Тук си дадохме среща такива колоси в туристическата журналистика, като Ясен Антов – бивш дългогодишен главен редактор на вестника, Петър Атанасов – бивш главен редактор, кореспонденти от доброто старо време на печатния орган с настоящия редакционен екип и по-предидния – в лицето на бившата гл. редакторка Петя Иванова.

Изпълнителният секретар на БТС Венцислав Удев едва смогваше да отговори на въпроси за настоящето и бъдещето на съюза, респективно на уникалното по своята същност българско туристическо движение.

По-късно духът на празника се пренесе в конференционната зала на Министерството на физическото възпитание и спорта, където с плакети, грамоти и юбилейни медали „50 години в. „Ехо““ бяха наградени колеги и сътрудници, участвали в списването му.

Приветствия, спомени, колегиални срещи след години – всичко бе в гамата и тоналността на празника. За да се стигне до поантата – бутилките с шампанско и юбилейната торта. И обещанието – пак да се срещнем... след 50 години!

Туристи от Кюстендил и Крива паланка

на връх Боботов кук

Членове на ТД „Осогово“ (Кюстендил) и ПСД „Руен“ (Крива паланка, Македония) изкачиха най-високия връх в Черна гора – Боботов кук (2523 м надм. вис.) в Дурмитор (Черна гора).

Привиджването до Черна гора стана с автобус през Македония и Косово. Групата бе настанена в най-големия ски център „Жабляк“ в близост до Национален парк „Дурмитор“. Освен на екстремното изкачване на върха туристите се насладиха и на красотата на каньона „Тара“, дълъг 80 км и дълбок 1300 метра. Той е втори по големина в света след Големия каньон в Аризона. В косовския град Печ бе посетена и Сръбската патриаршия, която се охранява от италианския контингент на KFOR.

Даниела Стоименова,
Кюстендил

любов откликват на всички туристически инициативи. Не може такъв празник да мине без тях. Мислят обаче, че днес липсва някогашният ентузиазъм на учители и ученици за организирани походи сред природата. Изглежда, компютрите и интернет за иззели инициативата.

ВИНАГИ ИМА ПЪРВИ ПЪТ

Златка Тодорова от Варна за първи път стъпва на Черни връх сега, на 71 г. Тя е от Варна, отраснала е на морето и е била лаборант-химик по професия. Цял живот копнее за планините. Станала е турист сега, когато е вече в пенсия. И не пропуска подобни събития, защото е убедена че освен приятелите, красотите и радостите от преживяното, всичко това удължава живота ѝ.

НА ВЪРХА СТАВАТ ЧУДЕСА

Христо Стаматов и Йорданка Палова са от асеновградската група. Туристи ветерани са и с лекота са

преодолели разстоянието от лифта до върха. Христо е медицински фелдшер и чудесно си обяснява защо туристите са корав, здрав и издръжлив народ. Ходи по планините повече от половин век. Работил е в КЦМ, известно със своите замърсявания. Въпреки дългите години в нездравословна среда днес се чувства отлично и гледа да не пропуска Деня на туризма. Тази година на Черни връх Христо Стаматов откри и непозната досега своя братовчедка. Свързани са с общо родословие – Стаматовия корен от с. Скрижово, днес Северна Гърция. За него това е едно от чудесата на планината.

ЖЕНА МИ МЕ НАПРАВИ ТУРИСТ

Така ни заяви Иван Гешовски от ТД „Веслец“ - Враца. Още когато се заже- нили, бъдещата му съпруга Петрана поставила условие да не я ограничава от любимото ѝ хоби - планината. Нямамо къде да иде - приел. После заживял с нейното

пристрастие. А днес е стигнало дотам, че не може да се въздържи и въпреки че жена му, ангажирана с новороденото внуче, не могла да тръгне, той се включил в традиционния поход към върха. Планината вече е и негово хоби...

БЕЗ ПЕСЕН НЕ МОЖЕ ТУРИСТЪТ

Още щом стигна върха и се преоблече, за да не настине, Маргарита Тонева от Горна Оряховица, 66-годишна акушерка по професия, беше готова да запее. Защото според нея песента е душата на туризма. Чрез богатата си професионална практика тя се е научила да цени раждането на живота и всичко, което превръща това рождество в щастие. Едно от най-щастливите неща е да си в хармония с природата. Която сама по себе си е уникална хармония и песен. Който е турист, не може без песен...

Темата подготви
Екип на в. „ЕХО“
Снимки Васил Костов

Що е то зелено училище? Знаем го от години – учене на открито, т.е. провеждане на часове извън класната стая. Усвояване на знания за заобикалящия ни свят, за живата и неживата природа, за взаимовръзките между тях и мястото на човека на планетата Земя. Как да съхраним природата, растителните и животинските видове?

В рамките на трансграничното сътрудничество „Интегрирана подкрепа за икономическо развитие и насърчаване на заетостта“ по програма ФАР се даде начало на прекрасна българо-гръцка инициатива - зелено училище „Славянка“.

Разположено е в северното подножие на едноименната планина, под Парилската седловина, само на 36 км от Гоце Делчев, на 1091 м надморска височина, на пътя гр. Гоце Делчев – с. Копривлен – с. Парил – с. Голешево – с. Катунци. Училище „Славянка“ дава реална възможност на учениците и децата да се запознаят на място с уникалните богатства на резервата „Славянка“, където виреят над 1400 висши растения и около 80 вида ендемити, над 10 от които се срещат само тук.

Сградата има осем двойни стаи със самостоятелни санитарни възли, локално

отопление и две зали за обучение. В съседство е втората сграда на хижата, която предлага 7 стаи с общо 50 легла, общ санитарен възел, кухня и столова.

Тази база осигурява възможността децата да прекарат дните на своето зелено училище в подходяща творческа обстановка и да го съчетаят с отдих. Не е без

значение, че тук има възможност за изход към 12 туристически маршрута, а също и прекрасни условия за организиране на лов и спортен риболов. При добра фантазия и организация заедно със зелените училища за

Зелено училище „Славянка“

деца могат да се организират и занимания за техните родители и преподаватели. Проектът е финансиран от Министерството на регионалното развитие и благоустройството и държавния бюджет в рамките на европейските пари по програма ФАР и предлага прекрасни възможности за обучение, квалификационни курсове и конгресен туризъм. Особено предимство е, че гостите на обекта могат да се запознаят с биоразнообразието на резерват „Славянка“

Домакин на базата е
ТД „Момини двори“, гр. Гоце Делчев,
ул. „Солун“ 26. Тел./факс: 0751/60485,
GSM 0882 966 483; 0882 966 484;
0882 966 845.

Кой е най-дългогодишният хижар в България

добавя и голяма палатка с легла през лятото. От северното планинско подножие от горско стопанство „Лъгът“ се прокарва 14 км камионен път до хижата. Тя се снабдява с джип.

Няма турист в България, посетил х. „Мазалат“ по онова време, който да не споменава гостоприемството на Николай (Каю). Той посреща туристите с ароматен планински чай - безплатен. С китара и без покана им пее

планинарски, стари градски песни и балади. Западно от хижата е обособен резерватът „Пеещите скали“. Николай е най-добрият негов познавач. С дни наред може да ви разказва за поведението на сърните, благородните елени, дивите кози и мечките. А и собствени преживелици. Веднъж по корем припъзлял в малка пещера, да я разгледа. Лежашката вътре Баба Меца, разярена, едва не го съдвркала. Но той

останал жив и още може да държи с ръка чашата с вино. Стотици пъти е помагал на изпаднали в бедствие туристи, в снежни виелици е вадил хора от беда, спасявал живот. Понякога изглежда твърде угрижен и отнесен, без да окаже нужното внимание на хората около него. Оправдава се с планинарската максима „Бог високо, Цар далеко - не е леко на човека“. Защото всичко в хижата и около нея се дължи на двете му ръце. Пък и кой ли да го разбира и поеме от грижите му?! Постепенно с модернизирането на живота туристите взеха да си мислят, че високопланинските хижи са хотели и забравят всекидневните грижи и мъки на хижарите високо в планините.

От 2.07.2004 г. Николай става хижар на х. „Триглав“ по западния склон на едноименния масив в Калоферската планина. Тази хижа се намира на поляната Голяма Равна, на 1340 м н.в., южно от водопада Кадемлийско пръскало и северно от х. „Русалка“. Наблизо, северно от х. „Триглав“, е поляната Малка Равна, над която пишещият тези редове откри през лятото на 1992 г. неизвестен двустъпен водопад и го кръсти Равнецко пръскало. Очакваме Николай да му измери височината и да изпрати данните с цветна снимка до в. „EXO“, за да се запълни това бяло петно на географската карта на планината и България.

Наскоро Николай Минчев Карастоянов прехвърли 44 години като хижар. Може би змс Сандю Бешев, историк на българския и международния алпинизъм, ще издири дали в някоя друга страна в света има толкова дългогодишен хижар, който с достойнство да влезе в книгата за рекордите Гинес.

Пожелаваме на Николай здраве и все така усмихнат да посреща туристите на х. „Триглав“.

Георги Чорчопов

Шуменецът
Върбан Върбев:

Душата ми се изпълва от туризма

Не му личат годините на Върбан Върбев. Подвижността му е голяма, килограмите му са малки, а и от душата му блика силната топлина. Седем десетилетия навърши на 19 август, като си направи една добра равнометка от навъртените години в живота си. Само дете с малко съжаление казва, че туристическата страст го е завладяла в много късно време, но иначе природата е в душата му.

За мене туризмът е всичко, особено в третата възраст. Поначало съм любител на природата още от младини, но когато станал турист ветеран, още повече ми приляга на сърцето.

Дипли приказките си Върбан Върбев, председател на клуба на ветераните туристи към дружество „Мадарски конник“ в Шумен. И има какво да сподели за последните няколко години. За ония трудни дни, когато заедно с ветераните туристи Никола Колев, баш майстора, който е и бивш председател на клуба, Неделчо Неделчев, Марин Радомирски и още няколко души ремонтират чешмата край пещерата „Русалка“ по туристическата пътека в Природния парк „Шуменско плато“.

Родила се идеята и много бързо е осъществена - старата чешма да се поднови, защото се е загубила водата. Спонсори са дали средства, а трудът и майсторството е било от ветераните туристи. Занемарена и запустяла, те й дали живот. Близнала студена планинска вода, за да ги благославят туристите, когато отпиват от нея.

Другата дейност по трудовата част е била окованата на боровите насаждения край завоите на пътя, който води от лесопарка „Къшкетово“ за „Шуменското плато“.

Околността е поддържа на постоянно почистена и дръвчетата са вече три-четиригодишни. Това е един добър принос към туристическата гора, споделя Върбан Върбев. А щом стане дума за местата, които е обиколил в страната и където му е направило силно впечатление, той е категоричен:

Най-силно ме впечатли изкачването на връх „Вихрен“ в Пирин, много трудно ни беше, но запомнящо се. Другото голямо впечатление бе покоряването на старопланинския връх „Ботев“ и третото, естествено, най-силно изживяване е на „Мусала“ в Рила. Мечтата ми е като на обикновен турист да ходя повече в планините, защото има още много върхове за изкачване, на повече хижи да пренощуваме. За да видим повече от красотите на българската природа.

Девет години е в клуба на ветераните туристи, а от две е негов председател. 102-ма са членовете в него, но не всичките могат да участват в по-дългите планински преходи, защото заболяванията им ги спират. Често ще ги видите и по пътеките на Природния парк „Шуменско плато“, с ранички на гърба, а всичко това се отразява много здравословно.

Убеден е Върбан Върбев в ползата от туризма, който се е влил силно в душата му и не може да я откъсне от природата. „Който усети хубостта, полезността и силата на туризма, той никога няма да се откаже. Такъв съм и аз“, разказва 70-годишният приятел на природата. Бъди жив и здрав, юбиляро, за да крачиш из планинските пътеки.

Георги Ников

На снимката:
От връх Мусала се вижда надалече

Някога бай Киро, стопанин на старата х. „Студенец“ на Пампорово, беше най-дългогодишният хижар в България. Изпревари го Владо и Надка, които след витошката хижа и една година на х. „Рай“, до пенсионирането си бяха на х. „Вежен“.

А Васил Михов Събчев от кв. Острец на гр. Априлци надхвърли 39 години на х. „Тъжа“.

Днес рекордът е в ръцете на Николай Минчев Карастоянов от Севлиево, който почти половин век е хижар!

След гимназията и казармата Николай е наблюдател на водомерната станция на р. Росица до града. На 6 май 1965 г. става хижар на х. „Мазалат“. На поляната пред хижата се създава метеорологична станция от III клас и започват системни наблюдения на времето. По негово време хижата се водоснабдява от повисок западен извор в планината. Направено е западно разширяване и надстрояване на сградата. Остъклява се и се затваря входното преддверие, снабдява се с печка и други пособия за идващите туристи. Монтира се агрегат за собствено осветление и поддържане на радиовръзки. На поляната пред хижата се построяват две двустайни къщички (бунгала) за лятно нощуване, към което се

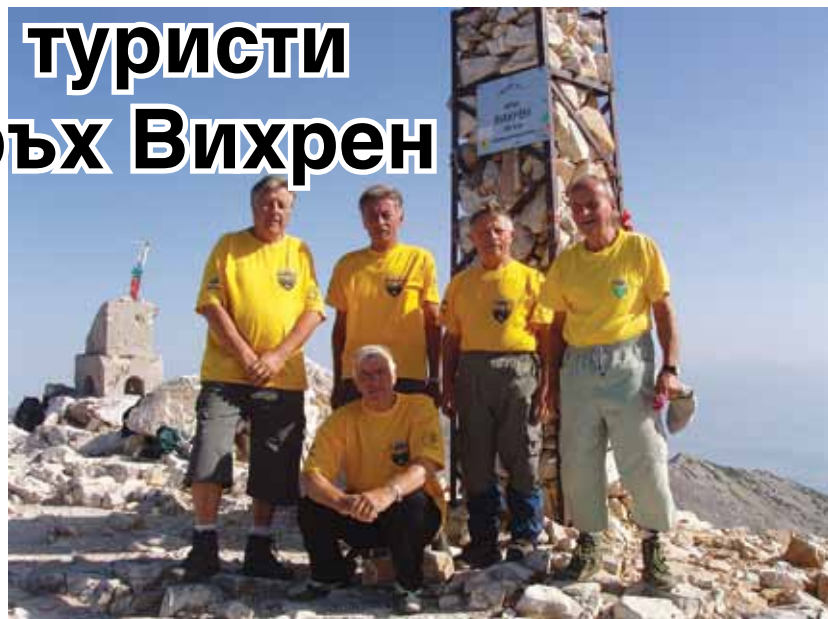

Македонски туристи изкачиха връх Вихрен

Пиринският първенец връх Вихрен (2914 м надм. вис.) изкачиха туристи от Р Македония, членове на Планинарско спортно дружество „Руен“ (Крива паланка). Групата, водена от планинския водач от Кюстендил Владо Ников, нощува на хижа „Вихрен“, а рано сутринта потегли към върха. Първата кратка почивка бе, за да се наблюдава красивият изгрев на слънцето. В 8.00 ч. туристите вече бяха в подножието на върха и предстоеше около 50-минутно изкачване на пирамидата.

След няколко снимки на върха и стръмно спускане около 30 минути групата премина през местността Казаните и достигна до хижа „Бъндерица“.

Това е петото поредно изкачване на пиринския първенец на туристи от Крива паланка.

Чист мед - уникален

като планината

за европейски пари. Далеч зад гърба си е оставил баничарските и кондукторски години, дори и тези, в които по едно време с майка си били открили фризьорски салон... Сега вижда бъдещето си съвсем сериозно като пчелар-производител. Това му харесва - има време да се радва на уникалната природа и на още по-чудатия свят на пчелите, намира начин да припечелва и успява да урежда своите любими преходи през планините. Защото открива все-по-голямото щастие да бъде турист... Неотдавна ни посети отново. Почерпи ни с истински чист мед - поточно опитахме какво е това да вкусиш от медна пита. Току-що се беше върнал от Рилските езера. Показа ни уникалните си снимки и искрено му завидихме за преживяното. Сега щеше да се върне край с. Козаре, където е пчелинът му. А след това стяга раницата и потегля! Като се върне от туристическия преход, ще се заеме с другата лелеяна мечта - дипломната му работа е била за българския фолклор. И сега, когато покрай пчелина се е запознал с много интересни хора в Странджа, е замислил да поработи върху една бъдеща аспирантура в областта на нематериалното културно богатство на този древен край. Но - всичко по реда си. От пчелите е научил - има приоритети и ред. Само тогава може да се очаква успех. Пчелите първо чистят кошера, после носят вода, след това кърмят дойката и чак тогава започват да носят мед. Накрая, преди да се амортизират, отглеждат своите нови пчелички...

Така иска да постъпи в своя личен свят и Руси - всичко да върви по реда си. За да стигне до меда... В момента е на етапа... когато му се иска по пътя към Алпите, където се е отправил това лято, да срещне подходящото момиче, за да не остане сам. Дано! Защо по пътя ли? Защото, ако намери бъдещата си невеста в някоя софийска дискотека, може тя да не си пада по туризма и планината и тогава и разказите за пчелите ще идат на вятъра. А момчето е решило твърдо да произвежда през живота си чист мед, уникален като планината...

Емилия Бахарова

- Може ли да си попълня колекцията на в. „Ехо“ за последните две години - няколко броя ми липсват...

На вратата се усмихваше смутено приятен младеж. Това, което ни направи впечатление, бе, че стискаше в ръка листче, на което грижливо бе записал точните броеве, които търсеше. Бяхме в усилена подготовка на следващия брой и хич не ни беше до него. Но нещо ни подсказа, че нямаме работа с никакъв досадник. Обяснихме, че в този час сме страшно заети, няма кой да свърши тази услуга, но последва толкова сърцата молба, че е от провинцията и няма как да дойде скоро, че му разрешихме сам да се порови в архивите ни. Не го уплашихме. Стори това с огромно удоволствие, с толкова внимание разлистваше и преглеждаше старите вестници, че като че ли

свещенодействаше. Зае се с любов и настървение, откри всичко, което търсеше, грижливо преброи свитъка и не пропусна да предложи да си плати вестниците. След това любезно се извини за безпокойството, няколко пъти горещо ни благодари, а очите му светеха от радост, че в годината на 50-годишния юбилей на вестника колекцията му, събирана от детството, ще бъде пълна. Тук вече наистина ни учуди. Не че не ни се е случвало някой да потърси определен брой и да му се израдва, но за първи път в тази роля беше млад човек, а не турист ветеран. Освен това в случая интересът към туристическото ни издание беше професионален. Запитахме да не би да е журналист. Не, не е имал дотук този мерак, въпреки че завършил българска филология. Може и да пропише някой ден, засега се увлича по пешеходния туризъм и фотографията. Следи вестника заради

интересната информация и пътеписите, които го насочват към непознати туристически маршрути. Вдъхновен е искрено от природата и планината...

Иначе е... пчелар! Хлябът си вади с упорит труд в семейна фирма за производство на мед и медни продукти. За в бъдеще сериозно залага на своя принос в производството. След упорит труд като баничар успял да спести малко пари и закупил няколко хубави поляни в Странджа. Там отделил свои самостоятелни кошери - да премери възможностите си. Ще опита да участва в европейски програми. Следи всичко, което става с това екологосъобразно производство, има собствен сайт...

Въобще, младежът съвсем не беше захлупен или срамежлив, напротив, напълно в крак с времето, макар и с необичайни за неговите връстници хобита и интереси. Запален турист, за своите 30 години той бе

обиколил рекорден брой планини и върхове у нас и в чужбина. Тръгнал да покроява и съседни нам страни, крои планове за бъдещи сериозни преходи и експедиции по широкия свят. Защото и той като любимите пчели има нужда да събира нектар за душата си. Над всичката му уникална любознателност доминираше интереса и любовта към планината! Решихме, че е роден в някое китно планинско селце. И тук изненадата ни беше голяма - нашият нов приятел Руси Стойчев бе роден и продължаваше и днес да живее в Карнобат! Почти на брега на морето...

Още по-уникални ни се видяха разните професионални ориентации на младежа през годините. Баща му бил дърводелец и работил в жп линиите. Затова и младежът бил насочен и завършил военното жп училище в Горна Оряховица. На 18 г. бил вече сержант и кондуктор във влака. Но не му хареса-

ло и записал да учи висше образование - българска филология. Избрал това, защото от малък много обичал художествената литература - четял толкова, че понякога не му сменяли толкова бързо книгите в библиотеката. Но още тогава баща му го „зарбил“ с тайнствения уникален свят на пчелите. През ваканциите го водел със себе си и го учел да владее тайните и майсторлъка на тогава още малкия семеен пчелин. Когато вече бил студент, кошерите станали повече, но за печалби от меда още не можело да се говори. И Руси набързо спретнал една диплома за готвач, сладкарство и баничарство и започнал да се самоиздържа, дори да спестява. Това по-късно било много важен факт, защото когато баща му направил от пчелина фирма за печалба, Руси могъл да си закупи земи и да разположи свои собствени 71 кошера. Сега мисли да ги разшири и да кандидатства

Училище сред природата

Всъщност Елеонора Стоянова отдавна е туристка, а от няколко години и председател на клуба по пешеходен туризъм „Висока поляна“ в дружеството „Мадарски конник“ в Шумен. Както е казано, свързана е с високата планина и е редовна участничка в походите. Но най-интересното е, че като учителка по география в Професионалната гимназия по механотехника, електроника, телекомуникации и транспорт „Христо Ботев“ в Шумен, тя по всякакъв начин се стреми да привлече повече млади хора в туризма, което, както се знае, в последните двадесетина години се осъществява много трудно. През това лято учителката поведе група във Врачанския балкан, което стана и с решението на педагогическия съвет на училището: участваха 15 учени-

ци, аз като ръководител и водач Вяра Кирилова. Пет дни бяхме в балкана, преминахме по екопътеки, посетихме хижа „Пършевица“ и оттам до хижа „Леденика“, като посетихме и едноименната пещера край Враца. Какво ми направи впечатление. Това е големият интерес, който проявиха нашите млади походници. Просто учениците не са ходили и не знаят какво е това туризъм, нито им е показвано възможността на българските планини, но повечето от тях останаха наистина доволни и очаровани. За първи път се облъскваха с понятието туризъм и в някои от тях сигурно ще остане обича за дълго време. Вечерите край лагерните огньове и камината в хижите ще са истински спомени. Елеонора Стоянова е доволна от осъществената идея. Защото

много от учителите, свързани с туризма, се страхуват да провеждат високопланински походи с учениците поради редицата нормативни документи, а и не без значение е липсата на парични средства. Шуменската обаче може да служи за пример, защото редовни са нейните походи с учениците. Преди две години 18 млади туристи заведе на старопланинския връх „Ботев“, голяма част от тях останаха завинаги пленени от туризма и най-вероятно в по-късните години редовно ще излизат по планинските пътеки. А Вяра Кирилова, дългогодишна туристическа деятелка, водач на последния ученически поход, каза: Много отдавна не съм водила млади хора в планината и останах доволна от децата, които бяха във Врачанския балкан. Очаровани много, мисля, че едно 50

ръководители и водачи в планината към децата. По време на нашия поход имаше и трудности, които децата преодоляваха за първи път, някои се страхуваха и от височината и всичко трябваше да се преодолее внимателно. Мисля си, че първите срещи с туризма ще оставят трайни следи в деца.

Георги Ников

Най-новото чудо на Седемте рилски езера се случи на 25 юли. В 8 часа на тази дата влезе в експлоатация двуседалковата линия от хижа „Пионерска“ до хижа „Рилски езера“. Хилари туристи се насладиха на това ново „спортно“ съоръжение в първите му „работни“ дни. Едно е сигурно – това бяха дните на най-масовото посещение на циркуса на Седемте рилски езера. Хората идваха тук, за да се насладят на удобството спонтанно – с леки коли, рейсове, микробуси и пеша – от курорта Паничище до тук. Изпотяването и тегнещата умора, спътници на изкачването на езерата до Езерния връх, вече не тормозят туристите. И не само това. Практични търговци от Сапарева баня бяха изкачили и предлагали чак на езерото Бъбрека мацули варена царевица. А участниците, специално в тези първи дни на откриването, бяха много. Тълпи от изкачващи се и слизащи надолу поклонници на красотите на България и Рила. Не по-малко бяха и красотите, които се разкриваха от „петящите столчета“ на изток – към върховете на Мальовишкия дял на Рила и още по на изток – Трионите, Дено, Чадър тепе и др...

С цел засилване познавателния ефект от навлизане в тази част на Рила, в близост и на изток от носещото въже би било добре да се монтират фототабла със снимки на панорамата към връх Мусала, с изписани имената и надморската височина на видящите се от лифта върхове.

Чудото на Седемте рилски езера

Относно стойността на услугата.

Билетите са два вида – картонче и фискален бон. Отпечатана е на тях не само датата на пътуването, но и часът на потегляне на вагончето. Цените са два вида – за еднократно пътуване и пътуване в двете посоки, като еднопосочно цената е 10 лв., а двупосочно – 12 лв. Второто пътуване може да се реализира

до 7 дни след първото. В интерес на истината – аз поне не чух оплаквания по отношение „високата“ цена на пътуванията...

Ето нещо и за погледа на север. Най-близко и сравнително в ниското се вижда дългата верига на планината Верила. Откроява се и най-високият ѝ връх – Голям Дебелец. Билото на тази планина е част от хилядакилометровото вододелно

било на Балканския полуостров. То минава и през витошкия първенец Черни връх, и през скалната пирамида на вр. Хубавец, над езерото Близнака (от Седемте рилски езера) и през балканския първенец вр. Мусала...

След планината Верила и залепен до нея на север, се вижда масивният купол на Витоша. Туристите с по-остро зрение при ясно време

могат да видят и локаторите и другите съоръжения по Резньовите, подпомагащи управлението на полетите, а и сградата на метеорологическата станция „Черни връх“. На изток от Витоша се виждат ниските Плана планина и Ихтиманските възвишения на Западна Средна гора. На изток от Верила се виждат полето и селищата на Западното Самоковско поле – Паликарята, а малко

по на изток се вижда разкъсаното от възвишенията езеро на язовир „Искър“.

По-близко и на север от вр. Мечит се вижда „Царството на картофите“ – полето на с. Говедарци, познато със ски лифтовете си и със скиорите си – дългобегащи.

По-близко и на север от Витоша и по на север от Софийското поле се вижда дългата верига на Ст. планина – от вр. Ком над Берковица – чак на изток, по посока на Ботев връх...

Изобщо, при планирано посещение на Циркуса на Седемте рилски езера не забравяйте да вземете със себе си карта на Рила, а също не и бинокъл...

Не скривайте възторзите си от запознаването с Рила и околните ѝ полета от височината на коментираната въжена линия. Това е препоръката и на големия планинар цар Фердинанд. Преди да има лифтове, той строи пътища и до Черни връх, и до Ботев връх, и до Берковския връх Ком, и до редица други планински красоти именно с такава цел – „Да могат и слаботелесните, и болните, и сакатите с превоз да видят България отвисоко – защото България е най-красива, когато се гледа от високите върхове на планините ѝ.“

Всеки, когото убедите да отиде на Седемте рилски езера и на когото станете екскурзовод за красотите на езерния циркус, ще ви бъде безкрайно благодарен и ще ви благославя цял живот...

Приятно прекарване!

Димитър Димитров,
заслужил деятел на туризма,
автор и рецензент на пътеводители на Рила

Снимка
Даниела Стоименова

Ако не сте решили какво ще правите през този уикенд и обичате пешеходния туризъм, ето ви едно хубаво предложение. Началото на маршрута ни е жп гара Тъжа. Целта е хижа „Триглав“.

Когато сте вече на въпросната гара, прекосявате на север едноименното село и по планинско шосе достигате подножието на планината. Там с ляв завой се отправяте на запад. Вдясно от този първи завой беше първият лагер на войниците, които през 1959 г. започнаха строежа на пътя до местността Смесице. На запад, след две борови горички и мост, напускате шосето и продължавате вдясно на северозапад нагоре по пряка маркирана пътека. На две места тя пресича шосето и при поляните Малка Папратлива, където беше вторият лагер на войниците, отново се стъпва на шосето. По него е вече по-спокойно и почти равно вървене за 2 ч. без почивките от селото се дости-

га х. „Русалка“. След нея по мост се пресича р. Светишка вада, минава се над поляните Светица, където има чешма, и след десен завой шосето се отправя на север. Насреща във високи скали е бялата лента на водопада Бабско пръскало с височина 54 м. Преди чешмата Сладката вода е къщичката с портала на Национален парк „Централен Балкан“ и резервата „Тъжанско ждрело“. Бабската река се минава по мост с метален параван. До него има паметен знак.

След плавно изкачване се стига десен завой на шосето. Оттук гледките са чудесни. На стотици метри дълбочина е скалистата пропаст на резервата. Зад него на запад е висока гора. По отвесни скали подскачат водите на

сезонните водопади Петканова вода. Височината им досега не е измерена – има място за проява на алпинисти с алпийски въжета... Вдясно, на северозапад, се издига вр. Малката коза (1709 м н.в.). Из-

точната му страна към р. Тъжа е огромна отвесна алпийска стена, изкачена за първи път през 1964 г. от старозагорските алпинисти с туровите „Камината“ и „Кулоара“, наредени един над друг. Вляво от върха се вижда водопадът Пенчовско пръскало и долината на Пенчовска река.

Малко след завоя шосето се разтвоява. Левият път минава до природозащитния скален обект

Каменната тринога (Пиростията), на север с къси завои подминава карстов скален мост и свършва на мястото, където р. Кадемлийска се влива в р. Тъжа. Средното шосе отива към местността Смесице, х.

„Тъжа“ и през Русалийския проход слиза в гр. Априлци. Десният път полегато се изкачва в букова гора и с десен и ляв завой извежда на поляната Голяма Равна (1340 м н.в.), където е х. „Триглав“. От х. „Русалка“ до нея се отива за по-малко от час и половина. Това беше третият войнишки лагер до завършване на шосето през 1964 г. От построените отдел „Просвета“ в Бургас направи летен учебен лагер. След като той беше изоставен, казанлъшкият завод „Арсенал“ направи хижа „Триглав“. Тя е наречена

на едноименния старопланински масив, на който западен склон се намира. В двете постройки има 34 легла и през лятото още 26 легла в две големи дървени бунгала. Нощуването е по 10 лв. Отоплението е с дърва. В отделна постройка има кухня и просторна столова. Електричеството е от собствена водна турбина. Заявки за нощуване се правят на тел. 0886/ 332-444 и 0898 /570-040. Тъй като хижата е в „радио-сянка“ под стръмен гранитен склон, заявките трябва да се правят по-рано, за да се намери хижарят, когато е поне на 300 м встрани от хижата, където има покритие.

Местността е много красива. През есента наоколо цъфти най-едрият розов есенен минзухар – кърпикожух. Напролет при топенето на снега поляната посинява от снежния минзухар. През лятото има боровинки, малини, много мащерка и видове ядливи гъби.

По шосето на север е красивият водопад Кадемлийско пръскало с височина 72 м. След него през местността Смесице може да се отиде до х. „Тъжа“ (2 ч.). Непосредствено над х. „Триглав“ се изправя на североизток много стръмен хребет в горната част с каменни блокажи. Със запас от питейна вода по него може да се направи екстремно изкачване на вр. Голям Кадемлия (2276 м н.в.), който е втори по височина в Стара планина след вр. Ботев (2376 м н.в.).

На другия ден през жп гара Тъжа в 12,20 ч. минава пътнически влак до Карлово с връзки за Пловдив. Следобед там може да се направи прехвърляне за посоки Горна Оряховица и Стара Загора.

Има всички условия за една прекрасна активна почивка.

Георги Чорчопов

Пеша от Тъжа до х. „Триглав“

На 22 септември 1908 г. княз Фердинанд I използва сложната политическа обстановка и обявява Независимостта на България, а себе си титулува цар. Това се случва в Иван-Асеновата църква „Св. Четиридесет мъченици“ в старопрестолния Царевец с Манифест към българския народ, подписан от Фердинанд I. Този акт е извършен без съгласието на Великите сили и против волята на Турция. България придобива статута на пълноправна независима държава. Независимото Българско царство е признато от Великите сили през пролетта на 1909 г. От Освобождението до независимостта на България държавата е трибутарно княжество.

МАНИФЕСТ
КЪМ БЪЛГАРСКИЯ
НАРОД

„По волята на независимия Цар Освободител, великият братски Руски народ, подпомогнат от добрите ни съседи, поданици на Негово Величество Румънския Крал, и от юначните Българи, на 19 февруарий 1878 година сломиха робските вериги, що през

101 години независимост на България

векове окуваха България, някога тъй велика и тъй славна. От тогава и до днес, цели тридесет години, Българският Народ, непоколебимо верен към паметта на народните дейци за своята свобода и въодушевяван от техните завети, неуморно работи за уреждането на хубавата си земя и създаде от нея под Мое ръководство и онова на о, Боже почившия Княз Александър, държава, достойна да бъде равноправен член в семейството

на цивилизованите народи.
Винаги миролюбив, Моят Народ днес копнее за своя културен и икономически напредък; в това направление нищо не бива да спъва България; нищо не трябва да пречи за преуспяването й. Такова е желанието на Народа Ми, такава е неговата воля - да бъде според както той иска.
Българският народ и Държавният му глава не могат освен еднакво да мислят и едно да желаят.

Фактически независима, държавата Ми се спъва в своя нормален и спокоен развой от едни узи, с формалното разкъсване на които ще се отстрани и настаналото охлаждане между България и Турция.
Аз и Народът Ми искрено се радваме на политическото възвръщане на Турция. Тя и България - свободни и напълно независими една от друга, ще имат всички условия да създадат и уякчат приятелските си връзки и да се пре-

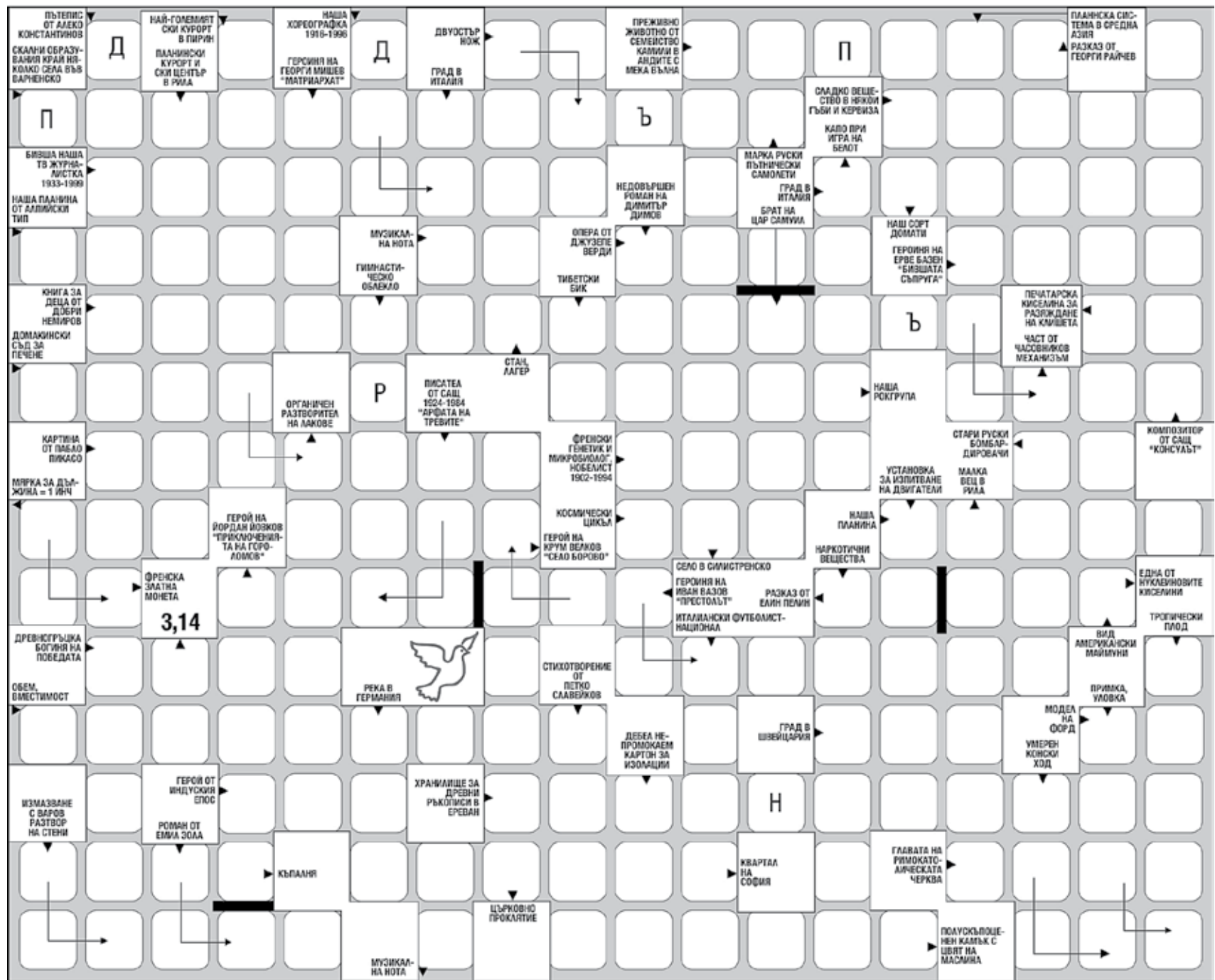

дават на мирно вътрешно развитие.
Въодушевен от това свето дело и за да отго-

воря на държавните нужди и народното желание, с благословението на Всевишния прогласявам съединената на 6 септември 1885 година България за независимо Българско Царство и заедно с народа си дълбоко вярвам, че този Ми акт ще намери одобрението на Великите Сили и съчувствието на целия просветен свят.
Да живее свободна и независима България!

Да живее
Българският Народ!

22 септември 1908
год. Фердинанд I

РЕЧНИК: Алун, Алпака, Бадана, Ец, Капоту, Куора, Пастра, Тамо.

Живко ДАНДАНОВ

В САЙТА НА БТС -

www.btsbg.org

можете да намерите информация за: стоте национални туристически обекта, телефони и адреси на туристически дружества и хижи; клубове в състава на БТС и федерации; история, цели, нормативна уредба и управленска структура на БТС.

Планинска
спасителна
служба

www.pss.bglink.net

При нещастен случай
дежурни телефони:
GSM: 088 1470 за абонати на Mtel и VIVATEL
0887 100 237/238 - за абонати на останалите оператори;
02 963 2000
стационарен телефон

Издава: Издателска къща "Ехо" ЕООД
Адрес на редакцията:
1000 София, бул. "Васил Левски" № 75, ет. 5, ст. 525
Тел: 02/ 93 00 680; Факс: 02/986 22 55; ISSN-0205-0943
e-mail: echo@btsbg.org; www.btsbg.org

Срокът за приемане на материали е до 20 число на съответния месец

ГЛАВЕН РЕДАКТОР: Нина Мишкова, Емилия Бахарова – редактор и зав. реклама
РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ: Милен Вълков – председател на СБЖ и член на СЕМ; Ясен Антов – бивш гл. редактор на в. "Ехо"; проф. д-р Витан Влахов – председател на УС на ПСС; инж. Иван Петров – председател на Българската асоциация по картография; доц. Сандю Бешев – алпинист, историк на българския и световния алпинизъм; Георги Кърпачев – председател на Републиканската комисия по маркировка при БТС, Кънчо Долапчиев – НСА, катедра ТАОС;
Графично оформление и предпечат: Милен Алексиев

Печат: "Илинден - 2000" ООД

Почивка сред златото на есента в планината

Уважаеми читатели,
Лятото отминава и идва най-красивият месец, подходящ за спокойна и пълноценна почивка в планината – месец септември. Инфоцентърът предлага на вашето внимание различни възможности за отдих.
Цената за едноседмична почивка варира от 160 до 180 лв.

Х. „Яне Сандански“

Разположена е в южната част на м. Попина лъка в Пирин планина на 1230 м н.в. Разполага със стаи със санитарен възел и стаи с етажни бани и тоалетни. Има ресторант и барче.

Изходно място: град Сандански – 18 км по асфалтово шосе.

Възможности за разходки до природни забележителности в близост до хижата:

- Попинолшкият водопад – 10 мин.; х. Каменица – 2.00 ч. по маркирана пътека; заслон Спано поле – 3 ч.; манастир „Св. Иван Рилски“ – 1 ч.

Учебен център „Мальовица“

Разположен в северозападна Рила на 1700 м н.в. в местността Меча поляна. Разполага със стаи с 4 и 6 легла, както и мезонети, всички със собствени санитарни възли. Има ресторант и барче.

Изходен пункт – 20 км от Самоков по асфалтов път.

Възможности за разходка и походи в района:

- х. Мальовица – 1 ч.; Свинското и Йончовото езеро – около 2 ч.; Страшното езеро – 3.30 ч.; връх Мальовица се извисява на 4 ч. пеша.

Х. „Смолянски езера“

Разположена в м. Смолянски езера, южно от вр. Снежанка. Има едноетажни бунгала със собствени санитарни възли и бани и стаи с 3, 4 легла с етажни бани и тоалетни. Изходно място е град Смолян – 12 км по асфалтово шосе.

В близост може да посетите:

- циркус Смолянски езера – 10 мин.; вр. Снежанка – 20 мин. с лифт; курорта Пампорово – 40 мин. с лифт.

Туристически дом „Еделвайс“

Разположен е в центъра на град Банско на 925 м н.в. Стаи с 3 и 4 легла с етажни бани и тоалетни. Банско разполага с много културно-исторически обекти, част от които са в списъка на 100-те национални туристически обекта.

В близост може да посетите:

- Байкушева мур, х. Бъндерица, х. Вихрен, Бъндеришките езера; х. Дамяница – 4.00 ч. по маркирана пътека.

Х. „Триградски скали“

Разположена на 1250 м н.в. в южния край на Триградското ждрело. Разполага със стаи 2 и 3 легла със самостоятелни санитарни възли. Има ресторант и барче, отстои на 26 км от Девин.

От хижата може да посетите:

- пещера Дяволското гърло – 15 мин.; Триградското ждрело – 20 мин. Ягодинската пещера – 2.30 ч., или 19 км по шосето, което минава през Буйновското ждрело. Възможност за едnodневен излет до Чаирски езера.

Туристически спални „Богдан“ и „Войводевец“ – Копривщица

Разположени в центъра на Копривщица и представляват две реставрирани къщи в копривщенски стил със стаи 2, 3 и 4, част от стаите са със самостоятелен санитарен възел.

Обекти, подходящи за посещение, разходка и излети:

- Културно-историческите забележителности в Копривщица; връх Богдан; множество маршрути в околностите на града.

Нашите предложения са твърде много и разнообразни – може да почивате също и в х. Каменица, х. Безбог, х. Ком, тур. дом.

„Белоградчишките скали“, х. Рай, х. Узана, х. Бузлуджа, х. Пионерска, х. Скални мостове, х. Изгрев ... и още.

За резервации и информация на познатите ви телефони:

02/980-12-85; 0882 966 320; 0882 966 319 или на място в офиса - подлеза на Спортната палата.

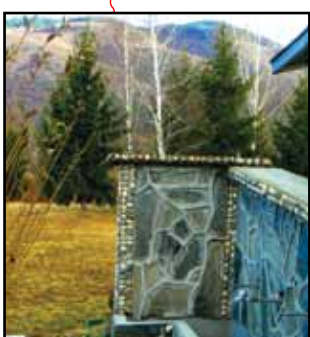
По-подробна информация от всякакъв характер за хижите, условията в тях, съседни маршрути, резервации, цени на услугите и др. може да получите на телефоните на съответното туристическо дружество – стопанин на обекта, и от инфоцентъра на БТС в София на телефони: 02/980-12-85, GSM: 0882 966 319 и 0896 683 20, както и от сайта на БТС, посочен в издателското каре на в. „Ехо“.

Къмпинг „Верил“ – Сапарева баня

Разположен е в началото на Сапарева баня, в близост до минералната баня. Представлява комплекс от 13 двустайни бунгала със собствен санитарен възел и баня. Разполага с ресторант.

По време на престоя ви там може да посетите:

- манастира „Св. Стефан“ – 1.30 ч.; Овчарския водопад – 1.30 ч.; х. Пионерска – 3.00 ч. по маркирана пътека или 15 км по шосе, оттам с лифт може да отидете на едnodневна разходка до Седемте рилски езера.

Х. „Беласица“

Разположена е в едноименната планина Беласица на 720 м н.в. Разполага с модерно обзаведени стаи и апартаменти с 2, 3 и 4 легла с баня и тоалетна. Има просторен ресторант. Отстои на 9 км от град Петрич.

Природни обекти, подходящи за разходка в района:

- Водопадът на р. Лешнишка – 30 мин.; връх Конгур – 1.30 ч.; връх Радомир – 4.30 ч.

През миналата година х. „Беласица“ бе реновирана и този сезон ни изненада с много добри условия. Хиждата разполага със 70 места, всички стаи са със санитарен възел, има и 4 апартамента. Ресторантът също е ремонтиран и предлага добра кухня с богат асортимент. Предлагат също и местни специалитети.

Х. „Беласица“ е изходен пункт за много маршрути по Беласица. Отстои на 1,30 часа от х. „Конгур“ и може да се ползва за нощувка при едnodневни екскурзии до Солун и други маршрути в Гърция.

За резервации и информация на телефоните на Информационния център на БТС.

ВАЖНО!

На 19 септември – паркова купа „Добрич 2009“ и държавно първенство по нощно ориентиране

Парковата купа „Добрич“ – III кръг на БПК и XV държавно първенство по нощно ориентиране – 48-а купа на в. „Ехо“ ще се проведат на 19 септември 2009 г. в гр. Добрич и в курортния комплекс „Албена“ при следната

Програма

11.00 – 12.30 – Проверка на документите в състезателния център в Добрич, който се намира в близост до входа на градски парк „Св. Георги“.

12.30 ч. – Официално откриване и връчване на състезателните номера на М/Ж21Е;

13 ч. – Старт на първите номера на БПК

15 ч. – Награждаване за БПК

Следва придвижване до курортния комплекс „Албена“, настаняване и подготовка за участие в

Държавно първенство по нощно ориентиране

18.30 – 20.00 ч. – Проверка на документите в състезателния център в комплекс „Албена“, който ще бъде указан в Бюлетин № 1 20.30 ч. – Старт на първите номера

23.00 ч. – Награждаване на победителите в ДПНО

Вид, клас и възрастови групи

Състезанията за БПК са дневни, клас А, за възрастови групи:

Ж-12; 14; 16; 18; 20; 21Е; 21А; 35; 40; 45; 50; 55Г

XV-то Държавно първенство по нощно ориентиране - 48-а купа на в. „Ехо“

М-12;14; 16; 18; 20; 21Е; 21А; 35; 40; 45; 50; 55; 60; 65Г

Състезанията за ДП са нощни, индивидуални, клас А, за възрастови групи:

Ж-14; 16; 18; 20; 21; 35; 40; 45; 50; 55; 60Г

М-14; 16; 18; 20; 21; 35; 40; 45; 50; 55; 60; 65; 70; 75; 80Г

Право на участие

До старт на държавното първенство ще бъдат допускани само редовно картотекирани състезатели в БФО за 2009 г.

За участие в паркова купа „Добрич“ – няма ограничения за броя на състезателите и клубовете.

Заявки и документи

Поименни заявки за участие в състезанието ще се правят чрез клубната регистрация в сайта на БФО <http://www.bgof.org>. При проверка на документите ще се изисква и предсъстезателен медицински преглед.

Състезанията ще се проведат с електронна система „Спорт иден“. В заявката да се посочват номерата на собствените ел. чипове. Наем за СИ-чип - 1 лв. на старт.